

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
  - 1.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - 1.2 คุณภาพของผู้เรียน
  - 1.3 มาตรฐานการเรียนรู้
  - 1.4 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา
3. ความรู้เกี่ยวกับการอ่าน
  - 3.1 ความหมายของการอ่าน
  - 3.2 ความสำคัญของการอ่าน
  - 3.3 ความมุ่งหมายของการอ่าน
  - 3.4 ประเภทของการอ่าน
4. การอ่านเชิงวิเคราะห์
  - 4.1 ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์
  - 4.2 ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์
  - 4.3 ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์
  - 4.4 กระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์
  - 4.5 การประเมินผลทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์
  - 4.6 วิธีสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์

5. การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์
  - 5.1 ความสำคัญของการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์
  - 5.2 ความหมายของการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์
  - 5.3 กระบวนการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์
  - 5.4 องค์ประกอบของการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์
  - 5.5 ขั้นตอนการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์
  - 5.6 การพิจารณาหนังสืออ่าน
6. การสอนอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์
  - 6.1 การสอนเพื่อพัฒนาการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์
  - 6.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์
  - 6.3 การวัดและประเมินผลผลการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์
7. แนวทางการพัฒนาชุดกิจกรรม
  - 7.1 ความหมายของชุดกิจกรรม
  - 7.2 แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในชุดกิจกรรม
  - 7.3 ประเภทของชุดกิจกรรม
  - 7.4 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม
  - 7.5 หลักและขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรม
  - 7.6 การใช้ชุดกิจกรรม
  - 7.7 ลักษณะของชุดกิจกรรมที่ดี
  - 7.8 ประโยชน์ของชุดกิจกรรม
8. ความพึงพอใจ
  - 8.1 ความหมายของความพึงพอใจ
  - 8.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
  - 8.3 คุณลักษณะของเครื่องมือวัดความพึงพอใจ
  - 8.4 ประโยชน์ของความพึงพอใจ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 3-5) ได้กล่าวถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำ กระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัว ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรม ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเอง และสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็น พลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติม ให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายาม คัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐาน การเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมี ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัด การเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้ง ความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัย กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญ สถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของ ตนเอง กระบวนการพัฒนาทักษะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการ เรียนรู้ ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจใน กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและ

เทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
- 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้ และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- 4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- 5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
- 7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 31-32) ไว้ดังนี้ ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการทำงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศ

ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อนำใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

2. คุณภาพผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด

ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษาเขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชิวประวัติ อัดชิวประวัติและประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจจตุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ

พูดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทหรือกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาชยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

4. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตาราง 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยาย - บทร้อยกรอง เช่น กลอนสุภาพ กลอนสี่กวาง กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 กาพย์สุรางคนางค์ 28 และโคลงสี่สุภาพ
	2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ
	3. ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริง กับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	เรื่องเล่าจากประสบการณ์ <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องสั้น
	4. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบ และคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน	<ul style="list-style-type: none"> - บทสนทนา - นิทานชาดก - วรรณคดีในบทเรียน
	5. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการ โดยพิจารณาจากบริบท	<ul style="list-style-type: none"> - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - บทความ
	6. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ	<ul style="list-style-type: none"> - สารคดี - บันเทิงคดี - เอกสารทางวิชาการที่มีคำ ประโยค และข้อความที่ต้องใช้บริบทช่วยพิจารณาความหมาย - งานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจเชิงสร้างสรรค์
	7. ปฏิบัติตามคู่มือแนะนำวิธีการใช้งานของเครื่องมือหรือเครื่องใช้ในระดับที่ยากขึ้น	การอ่านและปฏิบัติตามเอกสารคู่มือ
	8. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลาย เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหา	การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	9. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 การเขียน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	- การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
	2. เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำถูกต้องชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย	การเขียนสื่อสาร เช่น - การเขียนแนะนำตนเอง - การเขียนแนะนำสถานที่สำคัญ ๆ - การเขียนบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์
	3. เขียนบรรยายประสบการณ์โดยระบุสาระสำคัญและรายละเอียดสนับสนุน	- การบรรยายประสบการณ์
	4. เขียนเรียงความ	- การเขียนเรียงความเชิงพรรณนา
	5. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	- การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น เรื่องสั้น คำสอน โอวาท คำปราศรัยสุนทรพจน์ รายงาน ระเบียบ คำสั่ง
	6. เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อที่ได้รับ	- การเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อต่าง ๆ เช่น บทความ - หนังสืออ่านนอกเวลา - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน
	7. เขียนจดหมายส่วนตัวและจดหมายกิจธุระ	การเขียนจดหมายส่วนตัว - จดหมายขอความช่วยเหลือ - จดหมายแนะนำ - การเขียนจดหมายกิจธุระ - จดหมายสอบถามข้อมูล

ตาราง 2 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	8. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและโครงการ	- การเขียนรายงาน ได้แก่ - การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า - การเขียนรายงานโครงการ
	9. มีมารยาทในการเขียน	- มารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตาราง 3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู	- การพูดสรุปความ พูดแสดงความรู้ ความคิดอย่างสร้างสรรค์จากเรื่องที่ฟัง และดู
	2. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดู	
	3. พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู	- การพูดประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหาโน้มน้าว
	4. ประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหาโน้มน้าวใจ	
	5. พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	- การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน และท้องถิ่นของตน
	6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	- มารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้ เป็นสมบัติของชาติ

ตาราง 4 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย	- เสียงในภาษาไทย
	2. สร้างคำในภาษาไทย	- การสร้างคำ คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน คำพ้อง
	3. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของประโยค	- ชนิดและหน้าที่ของคำ
	4. วิเคราะห์ความแตกต่างของภาษาพูดและภาษาเขียน	- ภาษาพูด - ภาษาเขียน
	5. แต่งบทร้อยกรอง	- กาพย์ยานี 11
	6. จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต	- สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตาราง 5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	วรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับ - ศาสนา - ประเพณี - พิธีกรรม - สุภาษิตคำสอน - เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ - บันเทิงคดี - บันทึกการเดินทาง - วรรณกรรมท้องถิ่น

ตาราง 5 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม ที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ 3. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน 4. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	- การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม
	5. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	- บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา

โรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำสาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสนองความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น ตลอดจนความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาได้เต็มศักยภาพ เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนสูงสุด โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้าง เวลาเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี ตลอดจนเกณฑ์การวัดประเมินผลให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน แต่ละระดับชั้น ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณภาพทั้งด้านความรู้ และรู้จักแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ท21101 รายวิชา ภาษาไทย 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เวลา 60 ชั่วโมง/ภาคเรียน จำนวน 1.5 หน่วยกิต

หลักเกณฑ์การอ่านออกเสียง การอ่านในใจทั้งบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น เรื่องสั้น พร้อมระบุ อธิบายข้อเปรียบเทียบคำที่มีความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่านบทความ ตีความคำยากในเอกสารทางวิชาการที่มีคำ ประโยค และข้อความที่ต้องใช้บริบทช่วยพิจารณา รู้หลักเกณฑ์การคัดตัวบรรจงครึ่งบรรทัด ตามแบบการเขียนตัวอักษรไทย พร้อมทั้งรูปแบบและหลักการเขียนย่อความจดหมายส่วนตัว รู้หลักการพูด สรุปความ เล่าเรื่อง แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์จากเรื่องที่ฟังและดู มีความรู้เกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย การสร้างคำ เช่น คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน บอกชนิดและหน้าที่ของคำ ความหมายของภาษาพูดและภาษาเขียน หลักเกณฑ์การสรุปเนื้อหา การวิเคราะห์และอธิบายคุณค่าของวรรณคดี วรรณกรรมและ บทอาขยานตามระดับชั้น ปฏิบัติการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยาย บทร้อยกรอง เช่น กลอนสุภาพ กลอนสี่กวี ระบุเหตุและผล ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปแก้ปัญหาชีวิต คัดลายมือด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย ใช้ทักษะการเขียนในการสื่อสาร ด้วยการเขียนแนะนำตนเอง เขียนแนะนำสถานที่สำคัญต่าง ๆ เขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น คำสอน โอวาท คำปราศรัย สุนทรพจน์ เรื่องเล่าและประสบการณ์ เขียนจดหมายส่วนตัว การพูดสรุปความ พูดประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหา โน้มน้าว เล่าเรื่องจากข่าวสาร สื่อสิ่งพิมพ์ พูดแสดงความรู้ ความคิดอย่างสร้างสรรค์จากเรื่องที่ฟังและดู สรุปและวิเคราะห์ เนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมในด้านศาสนา ประเพณี พิธีกรรม บันทึกการเดินทาง วรรณกรรมท้องถิ่น สามารถประยุกต์ความรู้ และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง ท่องบทอาขยาน

มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การพูดและการดู รับผิดชอบผลงานที่เกิดจากการเขียนและการพูด ใช้ทักษะในทางด้านภาษาไทยไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยความสุข รักษา เอกลักษณ์ และอนุรักษ์ภาษาไทย ตัวเลขไทย วรรณคดี และวรรณกรรม

ท้องถิ่น มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีระเบียบ วินัย ทั้งทางกาย วาจา และใจ มีความสนใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนจากสื่อต่าง ๆ และนำความรู้มาพัฒนาตนเอง สังคมโดยยึดหลักความเป็นอยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีจิตใจเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี มีจิตสาธารณะ มองโลกในแง่ดี และมีความสุขในการเรียน

รหัสตัวชี้วัด

ท 1.1 ม 1/1 , ม 1/2 , ม 1/3 , ม 1/4 , ม 1/5 , ม 1/8 , ม 1/9

ท 2.1 ม 1/1 , ม 1/2 , ม 1/5 , ม 1/6 , ม 1/7 , ม 1/9

ท 3.1 ม 1/1 , ม 1/2 , ม 1/3 , ม 1/4 , ม 1/6

ท 4.1 ม 1/1 , ม 1/2 , ม 1/3 , ม 1/4

ท 5.1 ม 1/1 , ม 1/2 , ม 1/3 , ม 1/4

รวม 26 ตัวชี้วัด

จากคำอธิบายรายวิชารหัสวิชา ท21101 รายวิชา ภาษาไทย 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มุ่งเน้นให้เกิดทักษะการอ่านกับผู้เรียนตลอดจนให้เกิดกระบวนการวิเคราะห์ไปด้วย พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ทักษะในทางด้านภาษาไทยไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยมีความสุข รักษาเอกลักษณ์ และอนุรักษ์ภาษาไทย

โครงสร้างรายวิชา ท21101 ภาษาไทย 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ตาราง 6 โครงสร้างรายวิชา ท 21101 ภาษาไทย 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ เนื้อหาย่อย	สาระ ท้องถิ่น	เวลา ชั่วโมง	คะแนน
1	พื้นฐานภาษาไทย ควรตั้งใจหมั่น ฝึกฝน	ท 1.1 ม.1/1, ม.1/4 , ม.1/9 ท 2.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/9 ท 3.1 ม.1/1, ม.1/6 ท 4.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3	- พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ - อักษรสามหมู่ - รูปและเสียงสระ, วรรณยุกต์ - คำเป็น คำตาย - การผันอักษร - ภาษาพูด ภาษาเขียน		12	20
2	ทักษะการอ่าน เป็นพื้นฐาน พัฒนาตน	ท 1.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/8, ม.1/9 ท 2.1 ม.1/2, ม.1/5, ม.1/9 ท 3.1 ม.1/1 , ม.1/6 ท 4.1 ม.1/3, ม.1/5	- การอ่านคิดวิเคราะห์ข่าว - การอ่านคิดวิเคราะห์ บทความ - การอ่านคิดวิเคราะห์นิทาน - การอ่านคิดวิเคราะห์บท เพลง - การอ่านคิดวิเคราะห์ บทร้อยกรอง - การอ่านคิดวิเคราะห์สารคดี - การอ่านคิดวิเคราะห์สุภาษิต		14	20

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ เนื้อหาย่อย	สาระ ท้องถิ่น	เวลา ชั่วโมง	คะแนน
3	การเขียน ที่ดีต้องมี หลักการ	ท 1.1 ม.1/1, ม.1/2 ม.1/3 ท 2.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/7, ม.1/9 ท 3.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/7 ม.1/9, ท 3.1 ม.1/1, ม.1/3, ม.1/4 ท 4.1 ม.1/2	- หลักเกณฑ์การสรุป ใจความสำคัญ - สรุปใจความสำคัญ และแสดงความ คิดเห็นจาก ข่าวสาร สิ่งพิมพ์ - รูปแบบการเขียน จดหมาย - การเขียนจดหมายส่วนตัว - คำมูล คำประสม - บันทึก / พุคสรุปใจความ สำคัญ และประเมินความ น่าเชื่อถือจากสื่อ สิ่งพิมพ์		12	20
4	พุดสุภาพไพเราะ เสนาหุ	ท 1.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/9 ท 2.1 ม.1/1, ม.1/3 ท 3.1 ม.1/3, ม.1/6 ท 4.1 ม.1/4	- หลักการเขียนย่อความ - เขียนย่อความจากการอ่าน และการฟัง - คำซ้ำและคำซ้อน - ชนิดของคำ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ - เล่าเรื่องจาก ประสบการณ์	ภาษา ถิ่น	12	20

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ เนื้อหาย่อย	สาระ ท้องถิ่น	เวลา ชั่วโมง	คะแนน
5	สืบสานตำนาน นิทานชาดก	ท 1.1 ม.1/1, ม.1/2 ท 2.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/6, ม.1/9 ท 3.1 ม.1/3, ม.1/3, ม.1/5, ม.1/6 ท 5.1 ม.1/2, ม.1/3, ม.1/4	- จับใจความสำคัญและ แสดงข้อคิดเห็นจากเรื่อง ที่อ่านและฟัง - พุดแนะนำสถานที่ ที่สำคัญที่มีในท้องถิ่น - ตำนาน นิทาน พื้นบ้าน - สรุปและวิเคราะห์ ปัญหาในด้านศาสนา / ประเพณี / พิธีกรรม จาก วรรณคดีและวรรณกรรม	สถานที่ สำคัญใน ท้องถิ่น นิทาน พื้นบ้าน	10	20

ความรู้เกี่ยวกับการอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านไว้หลายท่าน ดังนี้

บันลือ พุกกะวัน (2543, หน้า 2 อ้างถึงใน อรทัย เรืองบุญ, 2553, หน้า 25) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด โดยการผสมเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2547, หน้า 18) กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้สารซึ่งเป็นความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความคิดเห็นที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร การที่ผู้อ่านจะเข้าใจสารได้มากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถในการใช้ความคิด

บรรพต ศิริชัย (2547, หน้า 2) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางความคิดในการรับสาร ขณะที่อ่านสมองของผู้อ่านจะต้องแปลความหมาย ตีความ ข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านไปด้วยตลอดเวลา ในระหว่างที่ผู้อ่านกำลังอ่านหนังสืออยู่นั้น จะต้องใช้กลวิธีหลาย ๆ อย่าง เพื่อช่วยให้เข้าใจเรื่องราวได้เร็วขึ้นได้แก่ ความรู้เดิมใน

คำศัพท์ เพื่อใช้อธิบายความหมาย แปลความ ตีความ และขยายความจากเรื่องที่ได้
นอกจากนี้ผู้อ่านจะต้องมีความคิดเชิงวิจารณ์ และสร้างสรรค์ สามารถพิจารณาเหตุผล
จากข้อความที่อ่าน เข้าใจความคิดหรือความมุ่งหมายของผู้เขียน รวบรวมความคิดที่ได้
จากการอ่าน แล้วนำไปประสานกับประสบการณ์เดิมของตนเป็นความคิดใหม่
เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

สุกิมล โสภวงศ์ (2547, หน้า 58) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า
การอ่านเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการมองเห็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแล้วแปล
ความหมายและขยายความหมายของสัญลักษณ์และตัวอักษรนั้น แล้วรวมเข้าเป็นความคิด
เพื่อตีความ วิเคราะห์เปรียบเทียบตามภูมิหลังประสบการณ์และทักษะทางภาษาของผู้อ่าน

เสาวลักษณ์ ทรองจิตร์ (2547, หน้า 17) กล่าวว่า การอ่านคือ
กระบวนการแปลความหมาย จากตัวอักษร สัญลักษณ์ คำว่า วลี แลประโยค ออกมาเป็น
ความคิดอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยความสามารถในการตีความ แปลความ สรุปความ
และการวิเคราะห์ใจความสำคัญ เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องและนำไปใช้ประโยชน์ได้

ทรงพร ช่างสอน (2549, หน้า 17) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการ
ที่เริ่มจากการรับรู้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรเข้ามาทางสายตา ผ่านกระบวนการต่าง ๆ
ของสมอง จนสามารถเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ ที่เห็น ซึ่งบุคคลจะสามารถเข้าใจ
ความหมายของสิ่งที่อ่านได้ดีมากน้อยเพียงไรนั้นขึ้นกับความสามารถในการรับรู้ ความรู้
หรือประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องภาษาและบริบทของสิ่งที่อ่านและความสามารถในการ
เชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับข้อมูลเดิมที่มีอยู่

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2549, หน้า 6-7) ได้กล่าวสรุปถึง การอ่าน
ว่า การอ่านเป็นการแปลความภาษาเขียน สู่ภาษาพูดของผู้อ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ
ก่อนและใช้การอ่านอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดเป็นทักษะการอ่านเป็นการรับรู้ตัวอักษรที่
ปรากฏในสารเพื่อค้นหาความหมายของคำนำไปสู่ การเข้าใจเรื่องราวของสาร การอ่าน
เป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้อ่านกับสารที่ผู้เขียนส่งมาโดยผู้อ่านใช้กระบวนการคิด
ช่วยในการสร้างความเข้าใจ คาดคะเน และประเมินค่าเรื่องที่อ่าน

วรรณิ โสภประยูร (2553, หน้า 129) ได้กล่าวถึงความหมายของ
การอ่าน ว่าหมายถึง กระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์
อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์โดยออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อ

ความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

พิมพิมล แสนนาม (2553, หน้า 21) กล่าวว่า การอ่านหมายถึง กระบวนการที่ผู้อ่านรับสารที่ผู้เขียนต้องการแสดงโดยอ่านผ่านถ้อยคำ ตัวอักษร หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ที่มีความหมายโดยผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ ตีความ จนเกิดความเข้าใจในความคิดที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกมาจะได้ผลเพียงไรขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์และความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูล

สรุปว่า การอ่านเป็นกระบวนการค้นหาความหมายจากสัญลักษณ์หรือตัวอักษร เพื่อจับใจความสำคัญ เข้าใจความหมายของคำ ตีความและแปลความให้ตรงกับผู้ที่เขียนต้องการจะสื่อโดยใช้ความคิดและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

2. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญ และจำเป็นมากสำหรับการดำเนินชีวิตในสภาพสังคมปัจจุบัน การอ่านช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านทันต่อเหตุการณ์ เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เสริมความคิด ความฉลาด รอบรู้ ยิ่งผู้อ่านอ่านมากก็จะมีความรู้ มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มพูนมากขึ้น ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของการอ่าน ไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537, หน้า 155 อ้างถึงใน อรทัย เรืองบุญ, 2553, หน้า 27) สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหา สาระความรู้มากกว่าการศึกษาค้นหาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่สามารถนำติดตัวไปได้
3. หนังสือสามารถเก็บไว้ได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ๆ ซึ่งมักมีอายุการใช้งานจำกัด
4. ผู้อ่านสามารถฝึกความคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
5. การอ่านส่งเสริมให้มีสมองดี มีสมาธิมากกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น เพราะขณะที่อ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ

6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะอ่านอย่างคร่าว ๆ จะอ่านอย่างละเอียด จะอ่านข้ามหรืออ่านทุกตัวอักษรก็ได้ อ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะมีหนังสือให้เลือกอ่านมากมาย

7. หนังสือมีหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น ทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้างกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใด ๆ โดยเฉพาะ

8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเองขณะที่อ่าน สามารถวินิจฉัยเนื้อหาสาระ สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย

9. ผู้ที่รักการอ่านจะรู้สึกว่ามีความสุขเมื่อได้สัมผัสหนังสือ แม้ว่าปัจจุบันจะมีหนังสือออกมาในรูปแบบของการเก็บข้อมูลในแผ่น ซีดี ที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ก็ตาม วรณี โสมประยูร (2553, หน้า 129-130) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เขียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่าน ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ

2. ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไป คนเราต้องอาศัยการอ่านติดต่อสื่อสาร เพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมไปกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ทั้งในด้านภารกิจส่วนตัวและการประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ ในสังคม

3. การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่ย่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

4. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้มีมั่นคงปลอดภัย ช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ช่วยให้มีเกียรติยศและชื่อเสียง

5. การอ่านทั้งหลายจะส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้ เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัย การบรรยายหรือการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ นับว่าเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง

6. การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมาก เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูน ฯลฯ

เป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

7. การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต เช่น ศิลปจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญ วรรณคดี ฯลฯ จะช่วยให้อนุชนรู้จักอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้ และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

สรุปได้ว่าความสำคัญของการอ่าน ว่าเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ช่วยให้ผู้คนสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้ในที่สุดและการอ่านยังช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

3. ความมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะจำเป็นในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ การอ่านแต่ละครั้งจะมีความมุ่งหมายแตกต่างกันออกไป ถ้าผู้อ่านตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านแต่ละครั้งไว้ จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพสูง

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 9) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้อย่างได้แก่ การอ่านจากหนังสือตำราทางวิชาการ สารคดีทางวิชาการ การวิจัยประเภทต่าง ๆ หรือการอ่านผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรอ่านอย่างหลากหลาย เพราะความรู้ในวิชาหนึ่ง อาจนำไปช่วยเสริมในอีกวิชาหนึ่งได้

2. อ่านเพื่อความบันเทิงได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิง แต่ผู้อ่านจะได้ความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย

3. อ่านเพื่อทราบข่าวสารความคิด ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทบทความ บทวิจารณ์ ข่าว รายงานการประชุม ถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ต้องเลือกอ่านให้หลากหลาย ไม่เจาะจงอ่านเฉพาะสื่อ ที่นำเสนอตรงกับความคิดของตน เพราะจะทำให้ได้มุมมอง ที่กว้างขึ้น ช่วยให้มีโอกาสอื่น ๆ มาประกอบการวิจารณ์ วิเคราะห์ได้หลายมุมมองมากขึ้น

4. อ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทางแต่ละครั้ง ได้แก่ การอ่านที่ไม่ได้เจาะจง แต่เป็นการอ่านในเรื่องที่ตนสนใจ หรืออยากรู้ เช่น การอ่านประกาศต่าง ๆ

การอ่านโฆษณา แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ สลากยา ชาวสังคม ชาวบันเทิง ชาวกีฬา การอ่านประเภทนี้มักใช้เวลาไม่นาน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านเพื่อให้ได้ความรู้และนำไปใช้ หรือนำไปเป็นหัวข้อสนทนา เชื่อมโยงการอ่าน สู่การวิเคราะห์ และคิดวิเคราะห์ บางครั้ง ก็อ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

วรรณิ โสภประยูร (2553, หน้า 130-132) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมาย ในการอ่านดังนี้

1. การอ่านเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา อ่านการ์ตูน
อ่านวรรณคดี
2. การอ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย อ่านการ์ตูน
อ่านวรรณคดี
3. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือประเภท
ชวนหัวเราะต่าง ๆ
4. การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านสารคดี
อ่านประวัติศาสตร์
5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์จากข้อมูลที่ได้ เช่น การอ่านข่าว
6. การอ่านเพื่อหาประเด็นว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง เช่น การอ่าน
คำโฆษณาต่าง ๆ
7. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น อ่านบทความ
ในวารสาร
8. การอ่านเพื่อปฏิบัติตาม เช่น อ่านคำสั่ง อ่านคำแนะนำ อ่านคู่มือ
การใช้เครื่องไฟฟ้า
9. การอ่านเพื่อออกเสียงให้ถูกต้อง ชัดเจน มีน้ำเสียงเหมาะกับ
เนื้อเรื่องและเหมือนกับพูด เช่น อ่านบทละครต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของการอ่าน นั้นเพื่อศึกษา
หาความรู้ อ่านเพื่อความบันเทิง อ่านเพื่อต้องการทราบข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
ในอดีตจนถึงปัจจุบัน อ่านเพื่อนำไปฝึกปฏิบัติตามและอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

4. ประเภทของการอ่าน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2528, หน้า 91-93 อ้างถึงใน อรรถัย เรืองบุญ, 2553, หน้า 28-29) ได้แบ่งประเภทของการอ่านไว้ 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง การอ่านออกเสียงนั้นมีคุณค่าในทางการเรียนมาก เพราะจะอำนวยความสะดวก ดังนี้

1.1 ช่วยให้เด็กมีทักษะมากขึ้น เพราะการอ่านออกเสียงเด็กต้องจำพยัญชนะ สระ ตัวสะกดได้จึงจะอ่านได้ถูกต้อง

1.2 ช่วยให้เด็กจดจำข้อความที่ดี เอาไว้ใช้เป็นตัวอย่าง

1.3 ช่วยให้เด็กออกเสียงได้คล่องแคล่วและถูกต้องด้วย

1.4 อ่านทำนองเสนาะช่วยให้เด็กรู้จักความไพเราะของบทกวี

ทำให้สนุกสนานเพลิดเพลิน

1.5 ช่วยให้กล้าหาญส่งเสริมบุคลิกภาพ

1.6 การอ่านออกเสียงให้คนอื่นฟัง ทำให้รู้ว่าอ่านผิดหรือถูกตรวจสอบได้ ไม่เหมือนการอ่านในใจ

2. การอ่านในใจ การอ่านในใจมีความสำคัญ เพราะนักเรียนจำเป็นต้องใช้เพื่อการศึกษาหาความรู้และความเพลิดเพลิน ในชีวิตประจำวันเราใช้การอ่านในใจมากกว่าการอ่านออกเสียง ต้องอ่านเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ เช่น เพื่อธุรกิจ เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความบันเทิง การที่บุคคลจะมีทักษะเหล่านี้ได้ ต้องอาศัยฝึกให้เด็กมีความเคยชิน ในการอ่านในใจและฝึกให้รักการอ่าน จะเป็นนิสัยที่ดีในการอ่าน คนโดยทั่วไปอ่านในใจจะสามารถอ่านได้เร็วกว่าอ่านออกเสียงและเข้าใจเรื่องทีอ่านก็จะเก็บใจความและเรื่องราวได้มากกว่า แต่อย่างไรก็ดีเราจะต้องฝึกทั้งอ่านออกเสียงและอ่านในใจ

วรรณิ โสมประยูร (2553, หน้า 134) ได้แบ่งประเภทของการอ่านไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. การอ่านออกเสียง แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ

1.1 การอ่านร้อยแก้ว

1.2 การอ่านร้อยกรอง

1.3 การอ่านทำนองเสนาะ

2. การอ่านในใจ แบ่งได้เป็น 7 แบบ ได้แก่

2.1 การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้ เช่นอ่านตำรา

2.2 การอ่านจับใจความสำคัญ หรือหาสาระของเรื่อง เช่น

อ่านบทความ

2.3 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกตอน เช่น อ่านประวัติศาสตร์

อ่านลำดับเหตุการณ์

2.4 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกคำเพื่อการปฏิบัติเช่น

อ่านคู่มือการใช้เครื่องไฟฟ้า อ่านวิธีประกอบอาหาร

2.5 การอ่านแบบวิเคราะห์เพื่อหาเหตุผล เช่น อ่านข่าวเหตุการณ์

สำคัญ

2.6 การอ่านแบบไตร่ตรองโดยใช้วิจารณญาณเพื่อหาข้อเท็จจริง

ข้อดีข้อเสีย สำหรับเลือกแนวทางปฏิบัติเช่นอ่านโฆษณา

2.7 การอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อสังเกตและจดจำ เช่น อ่านชื่อสถานที่

ต่าง ๆ เมื่อเวลานั่งรถผ่านไป

สรุปได้ว่าการอ่านแบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกันคือ การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ

การอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของความมุ่งหมายในการอ่าน ผู้อ่านควรรู้ว่าอ่านเพื่ออะไร และต้องการอะไรจากการอ่าน การรู้ความมุ่งหมายในการอ่าน นอกจากช่วยให้มีสมาธิ ซึ่งจะช่วยให้อ่านได้เร็วและจำได้ด้วยแล้ว ในเบื้องต้นยังช่วยในการเลือกสรรสื่อการอ่านเพื่ออ่านอีกด้วย ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ดังนี้

สุพรรณณี วราทร (2545, หน้า 37) ได้ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึง การอ่านเพื่อรู้และเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง จนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล เช่น การอ่านบทความ วรรณคดี ข่าว และหนังสือต่าง ๆ เป็นต้น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการอ่านที่ฝึกให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิด สติปัญญา และความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน การฝึกแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิดเป็น มีความรู้กว้างขวาง และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการใช้ทักษะทางปัญญา เพื่อแสดงออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง การถ่ายทอดความคิดเห็นของตนเองออกมาได้จำเป็นจะต้องแสวงหาความรู้ต่าง ๆ นำมาเปรียบเทียบ และนำไปพัฒนาความสามารถของตนเอง และประสบความสำเร็จในการทำงาน และชีวิตครอบครัว

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547, หน้า 43-48) กล่าวถึง การอ่านเชิงวิเคราะห์สรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ การอ่านสารแล้วพิจารณาอย่างรอบคอบว่าผู้เขียนหนังสือแต่ละเรื่องมีจุดประสงค์หรือเจตนาอย่างไร นอกจากนั้นยังต้องพิจารณาความหมายของสารคือตีความได้ถูกต้องอีกด้วย

วัชรีย์ บุรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ (2547, หน้า 43-48) ให้ความหมายว่า การอ่านเพื่อวิเคราะห์หมายถึง การอ่านเพื่อแยกแยะความคิด แยกแยะประเด็นสำคัญ แยกแยะข้อมูลข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นออกจากกันได้อย่างถูกต้อง

บุญชม ศรีสะอาด (2549, หน้า 39-42) ให้ความหมายว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นการอ่านอย่างละเอียดรอบคอบ แยกแยะความคิด แยกแยะประเด็นของสิ่งที่อ่านนำมาจัดลำดับ

สมชาย หอมยก (2550, หน้า 40) กล่าวว่า การอ่านวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านอย่างละเอียดทุกตัวอักษร และเมื่ออ่านจบแล้วต้องแยกแยะได้ว่าอะไรคือข้อเท็จจริง อะไรคือความคิดเห็น อะไรถูก อะไรผิด

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553, หน้า 3-6) ให้ความหมายว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนกเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร พิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง และวิเคราะห์ทรรศนะของ ผู้แต่งเพื่อทราบจุดมุ่งหมายที่อยู่เบื้องหลังผ่านภาษาและถ้อยคำที่ใช้ อ่านอย่างละเอียดรอบคอบ แยกแยะความคิด แยกแยะประเด็นของสิ่งที่อ่านนำมาจัดลำดับความสำคัญ นำไปสู่การสรุปของเรื่องที่อ่าน

ศิวกันต์ ปทุมสูติ (2553) กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์และกลวิธี อ่านเชิงวิเคราะห์สรุปได้ว่า หมายถึง การอ่านเพื่อพิจารณาสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยแยกเป็นส่วน ๆ อย่างใคร่ครวญให้รู้เหตุรู้ผลและรู้เรื่องราวของสิ่งหนึ่งสิ่งนั้นอย่างรอบด้าน และครบถ้วน

จากความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์สรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ การอ่านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แล้วสามารถแยกแยะข้อมูล เรื่องราว เหตุการณ์ หรือส่วนประกอบของสิ่งหนึ่งที่อยู่รอบตัวออกเป็นส่วนย่อย ๆ ตามหลักการหรือเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความจริงหรือความสำคัญในสิ่งนั้น ๆ นำไปใช้แก้ปัญหา ใช้ประเมินค่า ตัดสินใจและใช้สร้างสรรค์สิ่งใหม่

2. ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549, หน้า 9) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ข้อความ คำกล่าวอ้างต่าง ๆ โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้ออ้างและข้อสรุป หลักฐานที่น่ามากกล่าวอ้าง จะช่วยให้เราค้นพบความถูกต้องหรือผิดพลาดของข้ออ้างนั้น การอ่านเชิงวิเคราะห์ข่าว เพื่อให้ทราบเบื้องหน้าเบื้องหลังของเหตุการณ์ประจำวันที่เกิดขึ้น การอ่านเชิงวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในแง่มุมต่าง ๆ

สุวิทย์ มูลคำ (2550, หน้า 39) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ช่วยให้เราเข้าใจข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นไปเป็นมาของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง สืบหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ปรากฏ ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ ขณะเดียวกันช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเดียว ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกตหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญในการใช้ชีวิตในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี วิทยาการ และการสื่อสารที่ทันสมัย การอ่านเชิงวิเคราะห์ยังทำให้ผู้อ่านสามารถเลือกข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ มีคุณค่าต่อตนเองและต่อสังคม

3. ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์มีประโยชน์ต่อชีวิตมนุษย์ในสังคมปัจจุบันอย่างยิ่ง ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546, หน้า 33-46) กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์ สรุปได้ว่า

1. ช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา
2. เป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่น ๆ
3. ช่วยในการแก้ปัญหา
4. ช่วยในการประเมินและตัดสินใจ
5. ช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์สมเหตุสมผล
6. ช่วยให้เข้าใจแจ่มกระจ่าง

นอกจากนี้ เสนีย์ แสงดี (2545, หน้า 67) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า

1. ได้รับประโยชน์ความรู้ทั่วไปว่า สิ่งใดคือข้อเท็จจริง สิ่งใดคือข้อคิดเห็น
2. ทำให้มีนิสัยรักการอ่านหนังสือ ชอบค้นคว้ามีความรู้กว้างขวางขึ้น
3. ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์ เกิดทรรศนะคติที่ดีต่อการอ่าน
4. เลือกลงและสามารถใช้วิจารณ์งานในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง
5. รู้จักการประเมินค่าในเรื่องที่อ่าน สามารถประยุกต์ได้ในชีวิตประจำวัน

จากประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์สรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ช่วยให้เรารู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผล เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

4. กระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์ต้องอ่านอย่างพิจารณา ไตร่ตรอง กลับรื้อกรอง แยกแยะหาเหตุผลเพื่อสามารถสรุปความคิดเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารหรืองานเขียนนั้น ๆ ได้อันจะส่งผลให้ผู้อ่านเป็นผู้มีเหตุผล มีความรอบรู้ สามารถนำประโยชน์จากการอ่านไปใช้ในการดำเนินชีวิตซึ่ง ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2547, หน้า 9-10) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า เริ่มต้นด้วยการพิจารณาวรรณกรรมหรือหนังสือแต่ละเรื่องว่ามีรูปแบบอย่างไร ถ้าเป็นร้อยแก้วก็อาจ

มีรูปแบบเป็นบทความ จดหมาย เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร ฯลฯ ถ้าเป็นร้อยกรอง ก็อาจมีรูปแบบเป็นกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ หรืออาจแต่งเป็นลิลิต เป็นนิราศ ฯลฯ แล้วแต่กรณี ถัดจากรูปแบบก็พิจารณา เนื้อเรื่อง ถ้าเป็นร้อยแก้วที่มีรูปแบบเป็นบทความ ก็พิจารณาความคิดและสาระสำคัญว่ามีอะไรบ้าง จัดลำดับไว้อย่างไร ถ้าเป็นเรื่องสั้น ก็พิจารณาแยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นพฤติกรรมของบุคคลในเรื่อง มากและเวลาที่เรื่องราวนั้นเกิดขึ้น ต่อกันก็พิจารณาแต่ละส่วนว่าประกอบกันอย่างไร ชั้นสุดท้าย พิจารณาว่าผู้เขียนใช้กลวิธีอย่างไรในการเขียน หรือประพันธ์เรื่องนั้น ๆ

สำหรับเสนีย์ แสงดี (2545, หน้า 66) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านเชิง วิเคราะห์ว่าควรประกอบด้วย

1. จุดประสงค์ในการเขียนของผู้เขียน เช่น ต้องการให้ข้อเท็จจริง ให้ความรู้เพื่อตั้งคำถาม ให้แง่คิด เพื่อความบันเทิง
  2. รูปแบบในการนำเสนอในรูปแบบร้อยแก้วหรือร้อยกรอง
  3. ทรรศนะหรือแนวคิดในการแต่ง
  4. วิธีนำเสนอในข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
  5. กลวิธีในการแต่งซึ่งอาจเป็นเทคนิคเฉพาะของผู้เขียนแต่ละคน
- นอกจากนี้ยังได้ให้หลักการอ่านเพื่อวิเคราะห์งานเขียนโดยทั่วไปไว้ ดังนี้
1. อ่านเรื่องนั้น ๆ อย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบโดยใช้เหตุผลควบคู่ไปกับการพิจารณา
  2. อ่านหนังสือหรือความรู้เสริมประกอบ เพื่อสร้างความเข้าใจและช่วยในการประเมิน
  3. ใช้ความรู้และประสบการณ์ในการแยกแยะส่วนประกอบส่วนที่ดี และบกพร่องโดยใช้เหตุผล
  4. อ่านเรื่องนั้น ๆ จบ สามารถตอบคำถามตนเองได้ว่าได้ประโยชน์ จากเรื่องนี้หรือไม่อย่างไร

ในขณะที่ กรมวิชาการ (2546, หน้า 209) ได้กล่าวถึงกระบวนการคิด วิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. ดูรูปแบบของงานประพันธ์ว่าใช้รูปแบบใด อาจเป็นนิทาน บทละคร นวนิยายเรื่องสั้น บทร้อยกรอง หรือบทความ ขำจากหนังสือพิมพ์
2. แยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร

3. แยกพิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไร หรือประกอบด้วยอะไรบ้าง

4. พิจารณาให้เห็นว่าผู้เขียนให้กลวิธีเสนอเรื่องอย่างไร

นอกจากนี้ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2552, หน้า 49) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นการคิดระดับสูงซึ่งเป็นกระบวนการ ซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่จะวิเคราะห์ว่าจะวิเคราะห์อะไร กำหนดขอบเขต และนิยามของสิ่งที่จะคิดให้ชัดเจน
2. กำหนดจุดมุ่งหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าต้องการวิเคราะห์เพื่ออะไร
3. พิจารณาข้อมูลความรู้ ทฤษฎี วิธีการ หลักการ กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ว่าจะใช้หลักการใดเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และจะใช้หลักความรู้นั้นว่า ควรใช้ในการวิเคราะห์อย่างไร

4. สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ได้เป็นระบบระเบียบชัดเจน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์เริ่มจากการอ่าน แล้ววิเคราะห์พิจารณา ไตร่ตรอง กลับกรอง แยกแยะหาเหตุผลเพื่อสามารถสรุปความคิดเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารหรืองานเขียนนั้น ๆ จับใจความสำคัญของเรื่องว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร จากนั้นใช้ความรู้และประสบการณ์แยกแยะส่วนประกอบต่าง ๆ รวมทั้งกลวิธีในการเขียนของผู้เขียนเรื่องนั้น ๆ

5. การประเมินผลทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะกระบวนการทางสมองที่สามารถพัฒนาได้ เมื่อได้รับการพัฒนาแล้ว การประเมินทักษะ หรือความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้น

ภัทรา นิคมานนท์ (2543, หน้า 72) กล่าวว่า การประเมินการวิเคราะห์นั้น ควรประเมิน 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบย่อยที่รวมอยู่ในเรื่องราวานั้น ๆ เพื่อชี้ให้เห็นถึงมูลเหตุ ต้นกำเนิด สาเหตุ ผลลัพธ์ และประเด็นสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยที่รวมกันอยู่ในเรื่องราวนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์

เกี่ยวพันกันในลักษณะใดอาจเหมือนหรือต่างกัน คล้อยตามกันหรือขัดกัน เกี่ยวข้องกันหรือไม่เกี่ยวข้องกัน อะไรเป็นเหตุของผลนั้น หรืออะไรเป็นผลของเหตุนั้น เป็นต้น

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการค้นหาว่า การที่โครงสร้างและระบบของวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ รวมกันอยู่ในสภาพเช่นนั้นได้เพราะยึดหลักหรือแกนอะไรเป็นสำคัญ

สำหรับ ทิศนา แชมมณี และคณะ (2544) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดนั้นจะต้องประเมินทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์หลักการ คือ ความสามารถในการกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกข้อมูล
2. การวิเคราะห์เนื้อหา คือ ความสามารถในการแยกข้อมูล เนื้อเรื่องได้ตามหลักเกณฑ์
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ

ในขณะที่ สุวิทย์ มูลคำ (2548, หน้า 23-24) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ อาจจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความสามารถในการหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่าง ๆ โดยการระบุความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลหรือความแตกต่าง ระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง
3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด

นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, หน้า 49) ได้กล่าวถึงการประเมินการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการประเมินศักยภาพผู้เรียนในการอ่านจากหนังสือเอกสาร และสื่อต่าง ๆ เพื่อหาความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ เพื่อความสุนทรีย์ และประยุกต์ใช้แล้ว นำมาคิดวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่อ่าน นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์สร้างสรรค์การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ

สรุปแล้ว การประเมินผลทักษะการคิดวิเคราะห์จากการอ่าน ผู้เรียนควรจะได้ ประเมินผลด้านการวิเคราะห์เนื้อหา ความสัมพันธ์ หลักการสำคัญของเรื่องที่วิเคราะห์ ตีความสรุปความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

6. วิธีการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์

นักการศึกษาได้เสนอวิธีการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 21) ได้เสนอขั้นตอนการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ดังนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูล คือ รับรู้เรื่องราวและเข้าใจความหมายจากการสังเกต สนทนา ซักถามเล่าเรื่อง บริบท ท่าทาง จากข่าวสาร ข้อมูลจากหนังสือต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ คือ ตีวิเคราะห์ จำแนกและจับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่าใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 3 สรุป คือ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปประเมินความน่าจะเป็น น่าเชื่อถือ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม หาหลักฐานประกอบการตัดสินใจเชิงเหตุเชิงผล

ขั้นที่ 4 ประยุกต์และนำไปใช้ คือ นำผลจากการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง เลือกร้อยอย่างเหมาะสมแล้วนำไปใช้

สุวิทย์ มูลคำ (2550, หน้า 19) กล่าวว่า การสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดสิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อจะใช้วิเคราะห์ เช่น เหตุการณ์จากข่าว ของจริงหรือสื่อเทคโนโลยี เป็นต้น

2. กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัย จากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ เช่น บทความนี้ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญ

3. กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงหรือขัดแย้งกัน

4. พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจพิเคราะห์ทำการแยกแยะ กระจาย สิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาจใช้เทคนิคคำถาม ที่ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) How (อย่างไร)

5. สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อค้นหาข้อสรุป เป็นคำตอบ หรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนด

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537, หน้า 135– 36 อ้างถึงใน พิมพ์มิล แสนนาม, 2553, หน้า 49–59) ได้เสนอรูปแบบการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับ ทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อความ ดังนี้

1. วิธีการสอนอ่านโดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการอ่านเพื่อสรุปใจความ สำคัญ แล้วร่วมกันอภิปรายพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง ต่อจากนั้นหาความหมายของคำ หน้าที่ของคำ และชนิดของคำ

2. วิธีการสอนอ่านโดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการแนะนำให้นักเรียน รู้จักคำศัพท์ที่สำคัญ เพื่อให้นักเรียนรู้จักความหมายของคำ และนำไปใช้ได้ถูกต้อง แล้วจึง อ่านเนื้อเรื่อง

3. วิธีการสอนอ่านโดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้รู้จักโครงสร้างของ ประโยค ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยคก่อนการอ่านเรื่อง

จากการศึกษาวิธีการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นการสอนที่เป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากการศึกษาเนื้อหา รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการอ่าน ฝึกคิดวิเคราะห์ จำแนกและ จับใจความสำคัญของเรื่องให้อ่านให้ได้ว่า ทำอะไร กับใคร เมื่อไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร

การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์

นักวิชาการได้กล่าวถึงการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ไว้หลายทัศนะ ดังนี้

1. ความสำคัญของการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์

การอ่านมีความสำคัญตามจุดมุ่งหมายของผู้อ่าน สำหรับการอ่าน ภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ที่มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนย่อมมีความสำคัญตามที่มีนักวิชาการ กล่าวไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2546, หน้า 208) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ไว้ว่า การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะการอ่านในระดับสูงขึ้นกว่า การอ่านทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้และความเพลิดเพลินเท่านั้นแต่ยังต้องมีการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนในด้านต่าง ๆ ดังนั้นครูควรจัดให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนในด้านต่าง ๆ ดังนั้นครูควรจัดให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์อย่างจริงจัง เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ ความคิดการตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต

อัจฉริยา คุณคำ (2548, หน้า 31) ได้สรุปความสำคัญของการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ไว้ว่า เป็นกระบวนการฝึกฝนความคิดวิเคราะห์ กับสิ่งที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็นต่อบุคคลทุกระดับ

จากความสำคัญการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สรุปได้ว่า เป็นกระบวนการฝึกฝนความคิดวิเคราะห์จากเรื่องทีอ่านอย่างเป็นระบบ ต้องวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนในด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน

2. ความหมายของการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ไว้ ดังต่อไปนี้

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545, หน้า 51 อ้างถึงใน มาลีรัตน์ โกษาแสง, 2554, หน้า 34) ให้ความหมายของการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ว่าเป็นการอ่านด้วยความคิดพิจารณา และไตร่ตรองด้วยเหตุผลว่าเนื้อความที่อ่านส่วนใดเป็นสาระหรือไม่เป็นสาระ ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น ส่วนใดควรเชื่อ หรือไม่ควรเชื่อถือ รวมถึงพิจารณาจุดประสงค์และทัศนะของผู้เขียน ทั้งนี้เพื่อแยกแยะและเลือกเฟ้นสาระที่ดีไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป

กรมวิชาการ (2546, หน้า 2) ได้ให้ความหมายการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ว่าเป็นการอ่านหนังสือแต่ละเล่มอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วนแล้วจึงแยกแยะให้ได้ว่าส่วนต่าง ๆ นั้น มีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละด้านสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ อย่างไร วิธีอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์นี้ อาจวิเคราะห์องค์ประกอบของคำและวลี การใช้คำในประโยค วิเคราะห์สำนวนภาษา จุดประสงค์ของผู้แต่งไปจนถึงการวิเคราะห์นัยหรือเบื้องหลังการจัดทำหนังสือหรือเอกสารนั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 208) ได้ให้ความหมายการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ว่า คือ การอ่านอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วนแล้วจึงแยกแยะออกได้ว่าส่วนต่างๆ นั้นมีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ส่วนสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ อย่างไร

สรุปได้ว่า การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ เป็นการอ่านอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วน แยกแยะส่วนต่าง ๆ นั้นมีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้าง สัมพันธ์กันอย่างไร คิดพิจารณาและไตร่ตรองว่าอะไรเป็นสาระ อะไรเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น ควรเชื่อหรือไม่อย่างไร ผู้เขียนต้องการบอกอะไรบ้าง และผู้วิจัยสนใจที่จะให้นักเรียนสามารถบอกความสัมพันธ์ บอกความสำคัญ บอกหลักการของเรื่องทีอ่านได้

3. กระบวนการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์

กรมวิชาการ (2546, หน้า 208) กำหนดกระบวนการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ดังนี้

1. ดูรูปแบบของงานประพันธ์ว่าใช้รูปแบบใด อาจเป็นนิทาน บทละคร นวนิยาย เรื่องสั้น บทร้อยกรอง หรือบทความจากหนังสือพิมพ์
2. แยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร
3. แยกพิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไร หรือประกอบด้วยอะไรบ้าง
4. พิจารณาให้เห็นว่าผู้เขียนใช้กลวิธีเสนอเรื่องอย่างไร

4. องค์ประกอบของการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์

ชาติ แจ่มนุช (2545, หน้า 6-9) กล่าวว่า การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ควรมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. รูปแบบ ต้องพิจารณารูปแบบหรือลักษณะเฉพาะ ตลอดจนธรรมเนียมในการแต่งของงานเขียนแต่ละประเภทว่ามีรูปแบบอย่างไรบ้าง เช่น นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี บทร้อยกรอง วรรณคดี เพราะวรรณกรรมแต่ละประเภทมีกลวิธีในการนำเสนอเรื่องและแบบแผนของการประพันธ์ต่างกันไป จึงควรอ่านและพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การวางโครงเรื่อง ผู้อ่านต้องสำรวจรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องสถานะและปฏิกริยาระหว่างตัวละครที่เป็นตัวเอกของเรื่องโดยตลอด

1.2 แนวเรื่องและการดำเนินเรื่อง ผู้อ่านต้องพิจารณารายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญของเรื่อง 2 ประการ ได้แก่ เป้าหมายหลักของตัวละครที่สำคัญของเรื่อง และวัตถุประสงค์สำคัญของผู้เขียน สาระทั้ง 2 ประการจะประกอบเป็นเรื่องราวขึ้นตามเนื้อเรื่อง มีความเป็นเหตุและผลสัมพันธ์กันไปในแต่ละฉากตอน

1.3 ความสัมพันธ์ของฉาก เหตุการณ์และเวลา วรรณกรรมทุกเรื่องต้องมีการเสนอฉากไว้เป็นรากฐานรองรับเหตุการณ์ให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

1.4 จุดมุ่งหมายและผลคาดหวัง ผู้อ่านต้องอ่านพิจารณาจากสาระที่สำคัญของเรื่อง เพื่อแสวงหาแนวคิด ทรรศนะ หรือเจตนารมณ์ของผู้แต่งที่ต้องการสื่อถึงผู้อ่าน

1.5 การเข้าใจคุณลักษณะของตัวละคร ผู้อ่านต้องอ่านพิจารณาการกระทำของตัวละครที่สำคัญของเรื่อง ซึ่งจะสัมพันธ์กับการเข้าใจแนวเรื่องอย่างใกล้ชิด

2. สาระ สาระเนื้อหาที่เป็นประโยชน์จากการอ่าน นอกเหนือไปจากความบันเทิงใจ ซึ่งอาจเสนอไว้โดยตรงหรือโดยอ้อมมีอย่างไร

3. สำนวน สำนวนภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับรูปแบบของงานเขียนนั้นหรือไม่ รู้จักใช้ถ้อยคำที่ก่อให้เกิดความงามทางภาษา ทั้งในด้านรูปคำ ความลึกซึ้งของถ้อยคำ สลีลา หรือน้ำเสียงของคำ ตลอดจนใช้ถ้อยคำที่มีความหมายกระชับและชัดเจน

5. ขั้นตอนการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์

กรมวิชาการ (2546, หน้า 208) เสนอขั้นตอนการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การอ่านวิเคราะห์คำ เป็นการอ่านเพื่อให้ผู้อ่านแยกแยะถ้อยคำในวลี ประโยค หรือข้อความต่าง ๆ โดยสามารถบอกได้ว่าคำใดใช้อย่างไร ใช้ผิดความหมาย ผิดหน้าที่ ไม่เหมาะสม ไม่ชัดเจนอย่างไร ควรจะค้นหาทางแก้ไขปรับปรุงอย่างไร เป็นต้น

2. การอ่านวิเคราะห์ประโยค เป็นการอ่านเพื่อแยกแยะประโยคต่าง ๆ ว่าเป็นประโยคที่ถูกต้อง ชัดเจนหรือไม่ ใช้ประโยคผิดไปจากแบบแผนของภาษาอย่างไร เป็นประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงใดหรือไม่ มีหน่วยความคิดในประโยคขาดเกินหรือไม่

เรียงลำดับความในประโยคที่ใช้ได้ถูกต้องชัดเจนหรือไม่ ใช้พุ่มเพื่อยโดยไม่จำเป็นหรือใช้รูปประโยคที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่ เมื่อพบข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วก็สามารถแก้ไขให้ถูกต้อง

3. การอ่านวิเคราะห์ทัศนคติของผู้แต่ง ผู้อ่านต้องพิจารณา ไตร่ตรองให้รอบคอบว่าผู้เขียนเสนอทัศนคติมีน้ำหนักเหตุผลประกอบข้อเท็จจริงน่าเชื่อถือเพียงใด เป็นคนมองโลกในแง่ใด เป็นต้น

4. การอ่านวิเคราะห์รส หมายถึง การอ่านอย่างพิจารณาถึงความซาบซึ้งประทับใจที่ได้จากการอ่าน วิธีการที่จะทำให้เข้าถึงรสอย่างลึกซึ้ง คือการวิเคราะห์รสของเสียงและรสของภาพ

4.1 ด้านรสของเสียง ผู้อ่านจะรู้สึกได้จากการอ่านออกเสียงดัง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านอย่างปกติหรือการอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งจะช่วยให้อ่านถึงความไพเราะของจังหวะและความเคลื่อนไหว ซึ่งแฝงอยู่ในเสียงทำให้เกิดความรู้สึกไปตามท่วงทำนองของเสียงสูงต่ำจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

4.2 ด้านรสของภาพ เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความเข้าใจเรื่อง ในขณะเดียวกันทำให้เห็นภาพด้วย เป็นการสร้างเสริมให้ผู้อ่านได้เข้าใจความหมาย การเขียนบรรยายความด้วยถ้อยคำไพเราะ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ก่อให้เกิดภาพขึ้นในใจผู้อ่าน ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและเข้าใจความหมายของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหา และการตีความเนื้อหาของข้อความ มีรายละเอียดดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหา มีหลักปฏิบัติ ดังนี้

5.1.1 จัดประเภทหนังสือตามชนิดและเนื้อหา หนังสือแต่ละประเภทมีวิธีอ่านต่างกัน ก่อนอ่านต้องวิเคราะห์ให้รู้ว่า หนังสือเล่มนั้นอยู่ในประเภทใด การแบ่งประเภทจะดูแต่ชื่อเรื่องหรือลักษณะภายนอกเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องสำรวจเนื้อหาด้วยอย่างไรก็ตาม ชื่อเรื่องเป็นสิ่งที่แรกที่ใช้เป็นแนวทางได้ เพราะผู้เขียนย่อมต้องพยายามตั้งชื่อเรื่องให้ตรงแนวเขียนหรือจุดมุ่งหมายในการเขียนของตนให้มากที่สุด

5.1.2 สรุปลงให้สั้นที่สุดว่า หนังสือนั้นกล่าวถึงอะไร หนังสือที่ดีทุกเล่มต้องมีเอกภาพ มีการจัดองค์ประกอบของส่วนย่อยอย่างเป็นระเบียบ ผู้อ่านต้องพยายามสรุปภาพดังกล่าวออกมาเพียง 1 – 2 ประโยคว่า หนังสือเล่มนั้นมีอะไรเป็นจุดสำคัญหรือเป็นแก่นเรื่อง แล้วจึงหาความสัมพันธ์กับส่วนสำคัญต่อไป

5.1.3 กำหนดโครงสร้างสังเขปของหนังสือ เมื่ออ่านต้องตั้งประเด็นด้วยว่าหนังสือเล่มนั้น มีอะไรเป็นส่วนประกอบสำคัญบ้าง ส่วนที่สำคัญ ๆ สัมพันธ์กันโดยตลอดหรือไม่ และแต่ละส่วนก็มีหน้าที่ของตน สนับสนุนซึ่งกันและกันหรือไม่

5.1.4 กำหนดปัญหาที่ผู้เขียนต้องการแก้ ผู้อ่านควรพยายามอ่านและค้นพบว่าผู้เขียนเสนอปัญหาอะไร อย่างไร มีปัญหาย่อยอะไร และให้คำตอบไว้ตรง ๆ หรือไม่ การตั้งปัญหาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจเรื่องแจ่มแจ้ง ยิ่งตั้งปัญหาได้กว้างขวางลึกซึ้งเพียงใด ยิ่งเข้าใจได้เพิ่มขึ้นเพียงนั้น

5.2 การตีความเนื้อหาของหนังสือ การตีความเป็นสิ่งที่ผู้อ่านทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียน พิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้บอกความหมายหรือนัยของข้อความที่เขียนออกมาตรง ๆ แต่ผู้อ่านต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจบริบทของเรื่องเป็นอย่างดีจึงจะตีความได้ถูกต้อง การทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียนนั้นไม่ว่าความคิดจะถูกต้องหรือไม่ เราจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม แต่การพยายามเข้าใจเช่นนั้นทำให้เราไม่วิจารณ์ผู้เขียนอย่างไม่มีคุณธรรม แต่จะพิจารณาทั้งข้อดีข้อบกพร่องของงานเขียนนั้นอย่างแจ่มแจ้ง การตีความเนื้อหาของหนังสือมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

5.2.1 ตีความหมายของคำสำคัญ และค้นหาประโยคสำคัญที่สุด ผู้อ่านต้องพยายามเข้าใจคำสำคัญ และเข้าใจประเด็นที่สำคัญที่ผู้เขียนเสนอ เพื่อเข้าใจความคิดของผู้เขียน

5.2.2 สรุปความคิดสำคัญของผู้เขียน โดยพิจารณาว่าประโยคใดเป็นเหตุ ประโยคใดเป็นผล ประโยคใดเป็นข้อสรุป

5.2.3 ตัดสินว่าอะไรคือการแก้ปัญหาของผู้เขียน เมื่อผู้อ่านตีความสำคัญให้ตรงกับผู้เขียน เข้าใจความคิดสำคัญของผู้เขียน และสรุปความคิดของผู้เขียนได้แล้วผู้อ่านก็จะวิเคราะห์หรือตัดสินได้ว่า จากเรื่องราวหรือเหตุผลต่าง ๆ ที่ผู้เขียนนำเสนอ นั้นมีความสมเหตุสมผลหนักแน่น น่าเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใด เพื่อนำไปสู่การวิจารณ์หนังสือเรื่องนั้น ๆ ต่อไป

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ จะเริ่มต้นจากการพิจารณาเป็นคำก่อนจึงขยายไปสู่การวิเคราะห์เป็นประโยคและเป็นเรื่องราวตามลำดับ แต่สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเห็นควรที่จะให้นักเรียนอ่านเชิงวิเคราะห์ จากเรื่องราวที่กำหนด โดยให้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ วิเคราะห์

ความสำคัญ วิเคราะห์หลักการ และสรุปความคิดของผู้เขียนว่า จากเรื่องราวหรือเหตุผลต่าง ๆ ที่ผู้เขียนนำเสนอ นั้นมีความสมเหตุสมผล น่าเชื่อถือหรือไม่อย่างไร

6. การพิจารณาหนังสืออ่าน

กรมวิชาการ (2546, หน้า 208) ได้เสนอแนะการพิจารณาหรือประเมินคุณค่าของหนังสือ บทความหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้เขียนจะต้องเรียน หรืออ่านในชีวิตประจำวันดังนี้

1. การอ่านพิจารณาคอลัมน์ต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นหนังสือที่คนจำนวนมากอ่านเป็นประจำทุกวัน มีคอลัมน์หลากหลาย การอ่านหนังสือพิมพ์มีแนวทางการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การพาดหัวข่าว เป็นการตั้งชื่อข่าวให้กะทัดรัดและพิมพ์ด้วยตัวอักษรใหญ่เป็นพิเศษเพื่อดึงดูดความสนใจ การพาดหัวข่าวที่ดีมีลักษณะ ดังนี้

1.1.1 หัวข่าวตรงกับสาระของข่าว ผู้เขียนข่าวไม่ควรพาดหัวข่าวไม่ตรงกับเนื้อหาสาระของข่าวเพื่อเรียกร้องความสนใจ

1.1.2 หัวข่าวใช้ภาษาที่กะทัดรัด เข้าใจง่าย ไม่ควรใช้ภาษา ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด และใช้คำผิดความหมาย เพียงเพื่อผลประโยชน์ทางการขาย โดยไม่คำนึงถึงคุณค่าทางภาษา

1.2 เนื้อหาของข่าว มีแนวพิจารณา ดังนี้

1.2.1 เนื้อหาข่าวที่ดี ต้องเป็นข่าวจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ควรมีความคิดเห็นหรือเพิ่มเนื้อหาตามใจผู้เขียนเพื่อให้ผู้ฟังชื่นชอบ ข่าวที่ดีต้องเป็นข่าวที่ส่งผลกระทบต่อคนหมู่มาก หรือส่วนรวม เช่น ข่าวการเมือง การเลือกตั้ง ข่าวการปกครอง ข่าวสังคม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการประกอบอาชีพ หรือข่าวเกี่ยวกับการอนามัย เป็นต้น ไม่ควรเป็นข่าวของคนใดคนหนึ่งเพื่อยกย่องเชิดชูโดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง

1.2.2 ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาที่สุภาพ ไม่ควรใช้ภาษาหยาบคาย

1.2.3 การเล่าเหตุการณ์ในข่าวควรเล่าตามลำดับตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่ปิดบังอำพราง มีเงื่อนงำสลับซับซ้อน

1.2.4 การเล่าเหตุการณ์ทุกตอน ต้องอ้างอิงหลักฐานที่มา สถานที่เวลา รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบละเอียดและมีความเชื่อถือในข่าว การปกปิดสถานที่ ชื่อหรือนามสกุลของบุคคลควรเป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์ใจที่ปกป้องผู้บริสุทธิ์ ผู้เยาว์ หรือเป็นจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์

1.3 การพิจารณาบทความในวารสารหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ
กับคนหมู่มากและแสดงความคิดเห็นของผู้เขียนอย่างเต็มที่ บทความที่ดี ควรมีลักษณะ
มีดังนี้

1.3.1 เขียนบทความต้องเป็นผู้ที่รู้เรื่องที่เขียนอย่างถ่องแท้
มีข้อมูลสามารถอ้างอิงได้

1.3.2 ผู้เขียนบทความต้องแสดงความคิดเห็นโดยอาศัยข้อเท็จจริง
และเหตุผลอื่น ๆ ประกอบอย่างกว้างขวาง การแสดงความคิดเห็นไปอย่างบริสุทธิ์ใจไม่ใช่
ความรู้สึกของตนเองเป็นตัวกำหนดเพียงอย่างเดียว การแสดงความคิดเห็นนั้นควรเป็นไป
ในทางสร้างสรรค์ และไม่อคติลำเอียง

1.3.3 การพิจารณาของผู้เขียนบทความ ต้องตั้งอยู่บนหลักการ
การดำเนินไม่ควรเน้นที่ตัวบุคคลแต่เน้นที่วิธีการหรือหลักการ ควรชี้ให้เห็นปัญหา
และเสนอแนวทางแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง นอกจากนี้รูปแบบการเขียนและการใช้ภาษา
ควรมีความถูกต้อง เข้าใจง่าย ไม่ใช่ถ้อยคำที่ส่อเสียดหยาบคาย

1.4 การพิจารณาคอลัมน์อื่น ๆ นอกจากข่าว และบทความแล้ว
วารสารหรือหนังสือพิมพ์ยังมีอีกหลายคอลัมน์ เช่น บันทึคดี ประกาศ โฆษณา ความรู้
ต่าง ๆ การพิจารณาคูณค่าในแต่ละคอลัมน์ควรพิจารณาเรื่องการใช้ภาษา การเขียน
และคุณค่าที่ได้รับจากการอ่าน

2. การพิจารณาหนังสือประเภทสารคดี สารคดี ได้แก่ หนังสือที่ให้แนว
ความรู้ต่าง ๆ เช่น ด้านปรัชญา ตรรกวิทยา การศึกษา ควรพิจารณาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 เนื้อหาสาระ มีความถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักวิชาหรือไม่ เรื่องที่
นำมาเขียนมีสารประโยชน์เพียงใด เหมาะสำหรับผู้อ่านระดับใด

2.2 วิธีเสนอหนังสือ อาจเสนอเป็นความเรียงวิชาการ มีการค้นคว้า
หาความรู้อ้างอิงประกอบ หรือเสนอเป็นบันทึกของผู้เขียนเล่าประสบการณ์ของตน หรือ
เสนอเป็นจดหมายให้โต้ตอบ ควรพิจารณาว่าผู้เขียนมีวิธีเขียนที่ชวนอ่าน เข้าใจง่ายหรือไม่
สำนวนภาษาสื่อความหมายได้แจ่มแจ้งหรือไม่ เหมาะแก่ระดับของผู้อ่านตามความตั้งใจ
ของผู้เขียนหรือไม่ เพียงใด

2.3 การวางเค้าโครงเรื่อง จะต้องมีการจัดลำดับอย่างมีระเบียบ
จึงควรพิจารณาว่าผู้เขียนสามารถทำให้ความสำคัญเชื่อมโยงต่อเนื่องกันได้ดีเพียงใด
มีการเรียงลำดับความยากง่ายเพื่อช่วยความเข้าใจของผู้อ่านหรือไม่

2.4 ส่วนประกอบของหนังสือ ได้แก่ คำนำ สารบัญ ดัชนี

บรรณานุกรม อภิธานศัพท์ สามารถช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความสำคัญของหนังสือได้รวดเร็ว ควรพิจารณาว่าหนังสือนั้น ๆ มีส่วนประกอบอำนวยความสะดวกดังกล่าวหรือไม่

2.5 วุฒิและประสบการณ์ของผู้เขียน หนังสือสารคดีบางเล่ม จะมีประวัติย่อ วุฒิและประสบการณ์ของผู้เขียนบอกไว้ด้านหลัง รายละเอียดดังกล่าวจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถวินิจฉัยได้ดียิ่งขึ้นว่าเรื่องนั้น ๆ มีคุณค่าน่าเชื่อถือหรือไม่

2.6 คุณภาพการพิมพ์และการออกแบบรูปเล่ม สิ่งที่ทำให้เห็นคุณภาพของหนังสือ เช่น การจัดหัวเรื่องทำให้สื่อความได้ชัดเจน การพิสูจน์อักษรถูกต้อง การออกแบบรูปเล่มเหมาะสม น่าอ่าน

3. การพิจารณาหนังสือประเภทบันเทิงคดี อาจมีวิธีการพิจารณาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 แก่นของเรื่องหรือแนวเรื่อง หมายถึง แนวคิดสำคัญของผู้เขียน ซึ่งเป็นหัวใจของเรื่อง

3.2 การวางโครงเรื่อง หมายถึง การผูกเรื่องให้มีตัวละครและเหตุการณ์เชื่อมโยงสัมพันธ์กันตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ซึ่งต้องสอดคล้องกับแก่นของเรื่อง ที่ผู้แต่งวางแนวไว้และต้องดำเนินไปอย่างสมเหตุสมผล

3.3 ตัวละคร อาจมีน้อยหรือมากแล้วแต่ความประสงค์ของผู้แต่ง การเสนอตัวละครที่น่าสนใจต้องเป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่มีความสมจริง คือ เป็นบุคคลที่อาจหาได้ในชีวิตจริง มิใช่ดีหรือเลวจนผิดมนุษย์ธรรมดา นอกจากนั้น พฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละคร ควรสะท้อนภาพชีวิตและสังคมตามความเป็นจริงด้วย

3.4 ฉาก เป็นส่วนที่ช่วยทำให้บรรยากาศของเรื่องเป็นไปอย่างสมจริง ซึ่งผู้เขียนจะต้องบรรยายให้ตรงกับความเป็นจริง หรืออยู่ในวิสัยที่เป็นจริงได้

3.5 สำนวนภาษาและลีลาในการเขียน นักเขียนจะมีสำนวนหรือลีลาการเขียนเป็นแบบฉบับของตน ดังนั้น ผู้วิจารณ์จะต้องพิจารณาให้ถ่องแท้ว่า ผู้เขียนมีลีลาการเขียนอย่างไร

3.6 สารจากผู้เขียน หมายถึง ข้อคิด หรือบางสิ่งบางอย่างที่ผู้เขียนฝากไว้ให้ ซึ่งผู้อ่านอาจได้รับแตกต่างกันไปตามแต่ประสบการณ์ของผู้อ่าน ควรฝึกทักษะ

ให้ไวต่อการรับสารของผู้เขียน และตีความเข้าใจเพื่อให้การอ่านเรื่องบันเทิงคดีมีรสชาติมากยิ่งขึ้น

4. การพิจารณาหนังสือประเภทร้อยกรองหรือกวีนิพนธ์ มีวิธีการพิจารณา ดังนี้

4.1 รูปแบบของฉันทลักษณ์ คือ ลักษณะบังคับของบทร้อยกรองแต่ละประเภทซึ่งต่างกัน ควรพิจารณาความถูกต้องของรูปแบบฉันทลักษณ์นั้น ๆ เป็นเกณฑ์

4.2 ความคิดเห็นและเนื้อหาสาระในบทกวี บทกวีที่ดีจะต้องมีเนื้อหาสาระที่แสดงออกมามีคุณค่าแก่ชีวิตบทกวีบางบทให้ความรู้สึกระเทือนอารมณ์ในด้านต่าง ๆ บางบทให้คิดเตือนใจ ให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ เป็นต้น จึงควรพิจารณาให้ถี่ถ้วนว่ากวีให้ความคิดอะไรแก่ผู้อ่านบ้าง และมีเนื้อหาสาระอย่างไร

4.3 กลวิธีแต่ง หรือวรรณศิลป์ กลวิธีในการแต่งหรือวรรณศิลป์นี้อาจพิจารณาได้จากการเลือกคำมาใช้ให้เหมาะสมกับความ การเล่นเสียงด้วยสัมผัสสระพยัญชนะ การใช้โวหารแบบต่าง ๆ การใช้สัญลักษณ์ ซึ่งกวีแต่ละคนจะมีกลวิธีแต่งที่แตกต่างกันไปเฉพาะตน

4.4 รสของบทร้อยกรอง หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแก่ผู้อ่านเมื่อถ้อยคำสำนวนหรือเรื่องราวในบทร้อยกรองนั้น ๆ มากระทบอารมณ์ อาจให้ความรู้สึกทางด้านความรัก ความเศร้า ความตื่นเต้น ฯลฯ แล้วแต่ลักษณะของบทร้อยกรองและอารมณ์ของผู้อ่านขณะนั้น

4.5 สารจากบทร้อยกรอง บทร้อยกรองก็มีสารของผู้แต่งฝากไว้เช่นกัน ดังนั้น จึงควรพิจารณาให้ถี่ถ้วน เพื่อรับสารจากผู้เขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่าการประเมินคุณค่าของหนังสือไม่ว่าประเภทใด ผู้ประเมินควรอ่านหนังสือนั้น ๆ อย่างละเอียด และพิจารณาทั้งจุดดีและจุดด้อยด้วยใจเป็นธรรม ปราศจากอคติซึ่งเมื่อได้อ่านหนังสือมาก ๆ และฝึกวิเคราะห์ ตลอดจนมีการประเมินคุณค่าของหนังสืออยู่เสมอ จะช่วยให้มีวิญญูญาณในการอ่านหนังสือ และอ่านหนังสืออย่างมีอรรถรสมากยิ่งขึ้น

การสอนอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์

การสอนอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1. การสอนเพื่อพัฒนาการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์

ชาติ แจ่มนุช (2545, หน้า 54-55) กล่าวถึง การสอนเพื่อพัฒนาการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ไว้เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดสิ่งสำเร็จรูปสิ่งหนึ่งขึ้นมาเป็นตัวต้นเรื่อง เช่น ดิน น้ำ โคลง กลอนบทหนึ่ง รูปภาพ กราฟ บทความ เหตุการณ์ต่าง ๆ

2. กำหนดคำถามหรือปัญหาเพื่อค้นหาความจริงหรือความสำคัญต่าง ๆ เช่น ภาพนี้ หรือ กราฟนี้ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญที่สุด ดังนี้

2.1 พินิจวิเคราะห์แยกแยะกระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ

2.2 ค้นหาความจริงหรือความสำคัญที่กำหนด

2.3 สรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหานั้น ๆ

Beger (1985, pp.279-303, อ้างถึงใน, มาลีรัตน์ โกษาแสง, 2554, หน้า 43) ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ไว้ดังนี้

1. แนะนำทักษะที่ฝึก
2. ผู้เรียนทบทวนกระบวนการค้น ทักษะ กฎและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จะฝึก

3. ผู้เรียนใช้ทักษะเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด
4. ผู้เรียนทบทวนสิ่งที่คิดหรือสิ่งที่เกิดขึ้นในสมองขณะที่ทำกิจกรรม
สรุปได้ว่าแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยพิจารณาและเห็นว่าสมควรนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอน ดังนี้

1. เสนอสถานการณ์ที่กระตุ้นให้คิด
2. คิดอย่างเป็นระบบใช้เหตุผล
3. นำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการคิดบนพื้นฐานของความจริงความดีงามความถูกต้อง

4. คิดและตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติ

5. ตรวจสอบ วัดและประเมินผลการปฏิบัติรวมทั้งการประเมินผล

ของตนเอง

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์

เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ประสบความสำเร็จอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ จึงมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวการจัดกิจกรรมไว้ดังนี้

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545, หน้า 50-51) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ไว้ว่านักเรียนอาจวิเคราะห์ด้วยการพูดหรือการเขียนสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิดในด้านต่าง ๆ อย่างมีหลักการและมีเหตุผล ครูควรจัดเตรียมเรื่องราว เนื้อหาหรือข้อความต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

กรมวิชาการ (2546, หน้า 215) เสนอแนะไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ เน้นทักษะการอ่านเพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิเคราะห์อาจใช้การพูด หรือการเขียนสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิดในด้านต่าง ๆ อย่างมีหลักการและมีเหตุผล ครูควรจัดเตรียมเรื่องราว เนื้อหา หรือข้อความต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีแนวทางการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ให้นักเรียนอ่านข้อความสั้น ๆ แล้ววิเคราะห์คำที่ผู้เขียนเลือกใช้ว่า คำใดใช้ผิดความหมาย คำใดใช้ผิดหน้าที่ คำใดที่ใช้ไม่เหมาะสม หรือไม่ชัดเจน พร้อมทั้งให้ตัวอย่างแนวแก้ไข

2. ให้นักเรียนอ่านเรื่องราวสั้น ๆ แล้ววิเคราะห์ประโยคที่ผู้เขียนใช้ว่า มีความถูกต้องชัดเจนหรือไม่ ผิดจากแบบแผนของภาษาอย่างไร เป็นประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ การเรียงลำดับความในประโยคถูกต้องหรือไม่ ใช้ประโยคกะทัดรัดหรือไม่ ใช้คำพุ่มเพื่อยกเว้นความจำเป็นหรือไม่ นักเรียนมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงอย่างไร ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องราวสั้น ๆ สิ่งสำคัญ คือ ข้อความที่เลือกมาต้องมีเนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ของครูที่ตั้งไว้

3. ให้นักเรียนอ่านบทความสั้น ๆ แล้ววิเคราะห์ทัศนะของผู้แต่งว่าเป็นความคิดที่มีเหตุผลน่าเชื่อถือ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง หรือแสดงทัศนะเชิงเพื่อฝัน

จากที่กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า เมื่อจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์นั้น ครูควรจัดเตรียมเรื่องราว เนื้อหาหรือข้อความต่าง ๆ สำหรับให้นักเรียนได้ฝึกอ่านและวิเคราะห์ อาจเป็นด้วยการพูดหรือการเขียนสื่อความอย่างมีหลักการและมีเหตุผล ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยเน้นทักษะการอ่านเพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์

3. การวัดและประเมินผลการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์

การวัดและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการประเมินความสามารถ ซึ่งกรมวิชาการ (2546, หน้า 216) เสนอแนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในการวิเคราะห์คำ วลี หรือประโยค นอกจากนั้นควรวัดผล ด้านผลการวิเคราะห์ทัศนะของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน ตลอดจนประเมินผลจากความตั้งใจ สนใจ และผลงานที่ได้มอบหมาย
2. เลือกอ่านบทร้อยกรองที่ชอบแล้วสรุปความเป็นร้อยแก้ว โดยใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย
3. เลือกอ่านบทร้อยกรองที่กำหนดแล้ววิเคราะห์วิจารณ์บทที่อ่าน ในด้านรูปแบบฉันทลักษณ์ ความคิดและเนื้อหาสาระในบทร้อยกรอง กลวิธีในการแต่งบทร้อยกรองและสิ่งที่ผู้เขียนฝากไว้ในบทร้อยกรอง
4. เลือกอ่านบทร้อยกรองแล้ววิเคราะห์ว่า เนื้อหาของบทร้อยกรองให้อารมณ์ ความรู้สึก สอดคล้องกับเนื้อหาของบทร้อยกรองหรือไม่อย่างไร นักเรียนมีความซาบซึ้งประทับใจกับบทร้อยกรองที่อ่านหรือไม่ ต่อจากนั้นจึงพิจารณาความสามารถและผลการทำงาน ด้วยการวัดผลความถูกต้องของการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา การสรุปความการวิเคราะห์วิจารณ์บทร้อยกรอง และความตั้งใจในการทำกิจกรรม
5. อ่านข้อความ แล้วสรุปความให้ถูกต้องชัดเจนตามแบบที่กำหนดให้
6. อ่านเรื่องและสรุปความจากเรื่อง พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์
7. อ่านข่าวหรือบทความจากหนังสือพิมพ์ แล้วขีดเส้นใต้ข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง และข้อความที่เป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียนด้วยสีหรือสัญลักษณ์ที่แตกต่างกัน

8. เลือกข่าวในหนังสือพิมพ์แล้ววิเคราะห์ว่าข่าวนั้นมีการนำเสนอเฉพาะข้อเท็จจริง หรือมีความคิดเห็นของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบว่าความคิดเห็นของผู้เขียนน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงใด

9. วิเคราะห์วิจารณ์การพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ในแง่การใช้สำนวนภาษา การสื่อความหมาย และความสอดคล้องกับเนื้อหาของข่าวนั้น ๆ

10. ตัดข้อความโฆษณาจากสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ แล้วแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ในด้านความน่าเชื่อถือ การใช้สำนวนภาษา ความน่าสนใจของการนำเสนอ

11. อ่านเรื่องที่กำหนดแล้วตีความเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เขียน แล้วสรุปความคิดเห็นของผู้เขียน พร้อมทั้งเสนอแนวความคิดของผู้เรียนที่มีต่อหนังสือเล่มนั้น

12. เลือกวิเคราะห์วิจารณ์บทความ 1 เรื่อง ในเรื่องรูปแบบการนำเสนอ กลวิธีการแต่งเนื้อหา และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา

13. อ่านเรื่องที่กำหนดแล้ว ประเมินค่าของเรื่องทีอ่านทั้งจุดดีและจุดด้อย โดยใช้เหตุผลประกอบ ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ และคุณค่าทางวรรณคดีและสังคม

บุญเชิด ภิญโญนันต์พงษ์ (อ้างถึงใน สุรัตน์ จรัสแผ้ว, 2549, หน้า 28-31) ได้เสนอแนวทางการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ ไว้ดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินให้ชัดเจน
2. เลือกเครื่องมือวัดให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับข้อมูลที่จะวัด
3. พยายามใช้เทคนิคการวัดหลาย ๆ วิธี
4. ต้องศึกษาจุดเด่น จุดด้อย ของเครื่องมือวัดแต่ละชนิด เพื่อให้ใช้ได้ถูกต้อง

5. ระมัดระวังความผิดพลาด คลาดเคลื่อนของคะแนนที่อาจเกิดขึ้นจากการวัด ซึ่งอาจเกิดจากธรรมชาติของสิ่งที่วัด ซึ่งมีความซับซ้อน คุณภาพของเครื่องมือ ตลอดจนการขาดความชำนาญการ ขาดความเข้าใจของผู้วัด

จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การเลือกใช้เครื่องมือวัดให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของประสิทธิภาพในการวัด ดังนั้น ในการเลือกใช้เครื่องมือ ผู้ใช้ต้องตระหนักถึงคุณภาพของเครื่องมือเป็นสำคัญ

แนวทางการพัฒนาชุดกิจกรรม

1. ความหมายของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรม มาจากคำในภาษาอังกฤษ ซึ่งนำมาเรียกหลายคำ เช่น Learning Package : Instructional Package หรือ Instructional Kites มีชื่อเรียกต่างกัน เช่น ชุดการสอน ชุดกิจกรรม ชุดการเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอนรายบุคคล ชุดการเรียนด้วยตนเอง หรือชุดกิจกรรม หรือชุดการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมเป็นสื่อประกอบ จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ จึงเรียกได้หลายชื่อดังที่กล่าวมาแล้ว โดยมีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันดังนี้

ประพจน์ ศิลป์พัฒน์ (2540, หน้า 30) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรม ว่าเป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง มีการจัดสื่อได้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจเรียนตลอดเวลา ทำให้เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้

จิรัชส์ บัวสุวรรณ (2543, หน้า 29) กล่าวว่า ชุดการเรียน คือ สื่อการเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้นซึ่งประกอบด้วยวัสดุอุปกรณ์หลายชนิดและองค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เกิดความรู้ด้วยตนเองโดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือและมีการนำหลักการทางจิตวิทยามาใช้ประกอบในการเรียน เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จ

พรทิพย์ แก้วใจดี (2545, หน้า 10) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน โดยครูเป็นผู้ใช้ในการเรียนรู้ หรือนักเรียนเป็นผู้ศึกษาด้วยตนเอง มีครูเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำและในแต่ละชุดการสอน จะประกอบด้วยสื่อ อุปกรณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้

จิตราภรณ์ ภูแก้ว (2547, หน้า 14) กล่าวว่าชุดกิจกรรม หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งมีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอน มีการกำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและคอยให้คำแนะนำ

อารีย์ ศรีเดือน (2547, หน้า 24) กล่าวว่าชุดกิจกรรม หรือชุดการสอน หมายถึง สื่อประสมที่ครูสร้างขึ้น เพื่อนำมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2549, หน้า 50) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หรือชุด การสอน เป็นสื่อประสมที่ให้นักเรียนศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตาม ความสามารถ ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้อาจประกอบด้วย บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม แบบฝึก ฯลฯ เพื่อให้นักเรียนใช้ประกอบการเรียนในเรื่องนั้น ๆ

ลาวรรณ โสมแพง (2550, หน้า 11) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม เป็นสื่อ การเรียนการสอนเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาและมีลักษณะการจัดเป็นระบบมีขั้นตอน ต่าง ๆ ที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตาม ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามขั้นตอน ที่ระบุไว้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาให้ คำแนะนำช่วยเหลือเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนประสบความสำเร็จและบรรลุตาม วัตถุประสงค์

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550, หน้า 11) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม เป็นกระบวนการเรียนรู้จากชุดกิจกรรม เป็นสื่อการสอนที่เป็นลักษณะของสื่อประสม (Multi-Media) เป็นการใช้สื่อตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ ที่ต้องการ โดยอาจจัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหา และประสบการณ์ของ แต่ละหน่วยที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ อาจจัดเอาไว้เป็นชุด ๆ บรรจุในกล่อง ซอง หรือ กระเป๋า ชุดกิจกรรมประกอบด้วยเนื้อหาสาระ บัตรคำสั่ง ใบงาน วัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร ใบความรู้ เครื่องมือหรือสื่อที่จำเป็นสำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งแบบประเมินผล การเรียนรู้

ตรียาภรณ์ อินลี (2554, หน้า 47) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม คือสื่อการเรียน การสอนที่ครูสร้างขึ้น ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยแต่ละหน่วยประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม คู่มือการปฏิบัติกิจกรรม เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองทำให้เกิด การเรียนรู้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุดกิจกรรมตามความสามารถของนักเรียน

Duane (1973, หน้า 169) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ (Instructional Package) เป็นชุดของวัสดุประกอบการเรียนรู้เป็นรายบุคคล ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลทาง การเรียนตามเป้าหมาย ผู้เรียนจะเรียนไปตามอัตราความสามารถและความต้องการ ของตนเอง

Houston (1977, หน้า 10, อ้างถึงใน ตริยาภรณ์ อินลี, 2554, หน้า 47) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง ชุดของประสบการณ์ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนเพื่อสัมผัสผลตามจุดมุ่งหมายเฉพาะ ซึ่งชุดการสอนอาจมีรูปแบบต่าง ๆ กัน

Rowntree (1981, หน้า 206) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง ชุดของสื่อประสม (Multi Media) ที่รวบรวมเนื้อหาไว้เป็นหัวข้ออย่างชัดเจน สำหรับการเรียนเป็นรายบุคคลหรือการเรียนเป็นรายกลุ่ม พร้อมทั้งมีคำแนะนำในการเรียนให้กับผู้เรียน

จากความหมายที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรม คือ สื่อการเรียนการสอนที่ครูสร้างขึ้นให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ของหลักสูตร มีลำดับขั้นตอนประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลาที่ใช้ สื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมการสอนอย่างหลากหลาย การวัดและประเมินผล ทำให้นักเรียนสนใจเรียนรู้ และปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม มีการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ผลการเรียนของนักเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก

2. แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในชุดกิจกรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างชุดกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2546, หน้า 55) กล่าวว่า แนวคิดในการผลิตชุดกิจกรรม มีดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่พยายามจัดให้สนองต่อสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดการศึกษาที่ให้อิสระในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยตนเองตามอัตราความสามารถของแต่ละบุคคล
2. แนวคิดที่ต้องการเปลี่ยนจากครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นนักเรียนเป็นสำคัญ
3. แนวคิดในการจัดระบบการผลิตและใช้อุปกรณ์การสอนในรูปสื่อประสมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยครูสอนมาเป็นช่วยนักเรียน
4. แนวคิดที่จะสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสภาพแวดล้อม โดยนำสื่อการสอนและกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการประกอบกิจกรรมร่วมกันของผู้เรียน

5. แนวคิดที่จัดสถานการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียน

5.1 ได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง

5.2 ทราบว่าการตัดสินใจหรือการกระทำของตนเองถูกหรือผิดได้

ทันที

5.3 มีการเสริมแรงโดยให้มีประสบการณ์แห่งความสำเร็จ

5.4 ได้เรียนรู้ไปทีละน้อยตามลำดับขั้นตอน

ทฤษฎีการเรียนรู้ในการผลิตชุดกิจกรรม มีดังนี้

1. ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike's Classical Connectionism) สรุปได้ดังนี้ (ทิตนา แชมมณี, 2553, หน้า 51)

Thorndike (1949 ; อ้างถึงใน ทิตนา แชมมณี, 2553, หน้า 51)

เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ บุคคลจะมีการลองผิดลองถูก (trial and error) ปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะพบรูปแบบการตอบสนองที่สามารถให้ผลที่พึงพอใจมากที่สุด เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้ว บุคคลจะใช้รูปแบบการตอบสนองที่เหมาะสมเพียงรูปแบบเดียว และจะพยายามใช้รูปแบบนั้นเชื่อมโยงกับสิ่งเร้าในการเรียนรู้ต่อไปเรื่อย ๆ ประกอบด้วย

1.1 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ

1.2 กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดหรือการกระทำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้มั่นคงถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ การเรียนรู้จะไม่คงถาวร และในที่สุดอาจลืมได้

1.3 กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหากได้มีการนำไปใช้บ่อย ๆ หากไม่มีการนำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้

1.4 กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากเรียนรู้ต่อไป ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจจะไม่อยากเรียนรู้นั้น การได้รับผลที่พึงพอใจ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

2. ทฤษฎีของ Bloom (1976, pp.115–124) กล่าวว่าการสอนที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ

2.1 การให้แนวทาง (Cues) คือ คำอธิบายของครูที่ทำให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนว่าเมื่อเรียนเรื่องนั้น ๆ แล้ว จะต้องมีความสามารถอย่างไร ต้องทำอะไรบ้าง

2.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน (Participation) เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 การเสริมแรง (Reinforcement) ทั้งการเสริมแรงภายนอก เช่น สิ่งของ การกล่าวชื่นชม หรือการเสริมแรงภายในตัวนักเรียนเอง เช่น ความอยากรู้ อยากเห็น ฯลฯ

2.4 การให้ข้อมูลย้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback and Correction) จะต้องมีการแจ้งผลการเรียนและข้อบกพร่องให้นักเรียนทราบ

Kemp and Dayton (1985, pp.13–14 ; อ้างถึงใน ประโรม แสงแก้ว, 2553, หน้า 21) ได้จำแนกพฤติกรรมกลุ่มไว้ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. พฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นกลุ่มที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ว่าการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) บางทีเรียกว่าการเรียนรู้แบบสิ่งเร้าคือ ชาวสารหรือเนื้อหาวิชาที่ส่งไปให้ผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ โปรแกรมการเรียนรู้ การอ้างอิงหลักการและทฤษฎีนี้มาก โดยลำดับขั้นของการเรียนรู้ออกเป็นย่อย ๆ เมื่อผู้เรียนเกิดการตอบสนอง ก็จะสามารถทราบผลได้ทันทีว่าเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าตอบสนองไม่ถูกต้องก็จะมีเสริมแรง โปรแกรมการสอนเป็นรายบุคคลอิงทฤษฎีนี้มาก

2. กลุ่ม Gestalt หรือทฤษฎีสนามหรือความรู้ความเข้าใจ (Gestalt, Field or Cognitive Theories) เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการความรู้ความเข้าใจ หรือการรู้จักคิด อันได้แก่ การรับรู้อย่างมีความหมาย ความเข้าใจและความสามารถในการจัดกระทำ อันเป็นสมบัติพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีนี้ถือว่า การเรียนรู้ของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของสติปัญญาและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์

3. กลุ่มจิตวิทยาทางสังคม หรือการเรียนรู้ทางสังคม (Social Psychology of Social Learning Theory) เป็นกลุ่มที่ได้รับความสนใจมากขึ้น ทฤษฎีนี้เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางสังคมโดยเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรงหรือผ่านสื่อการเรียนการสอน

Kemp and Dayton, 1985, pp.13-14 ; อ้างถึงใน ประโรม แสงแก้ว, 2553, หน้า 21-22) กล่าวว่า ทฤษฎีทั้งสามกลุ่มต่างมีความคล้ายคลึงกันหรือจุดเน้นเกี่ยวกับการออกแบบ และการใช้สื่อการเรียนการสอนดังนี้

1. แรงจูงใจ (Motivation) ถ้านักเรียนมีความต้องการ ความสนใจ หรือความปรารถนาที่จะเรียนรู้ทำให้การเรียนการสอนเกิดแรงจูงใจ คือ ประสบการณ์หรือกิจกรรมในการเรียนรู้ ซึ่งมีความหมาย
2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นักเรียนแต่ละคนต่างมีวิธีการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้น การจัดสื่อการสอนจะต้องคำนึงถึงประเด็นนี้ด้วย
3. วัตถุประสงค์ของการเรียน (Learning Objectives) ในการจัดการเรียนการสอนหากนักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนมีโอกาสบรรลุจุดประสงค์ได้มากกว่าที่ไม่ทราบ นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างช่วยในการวางแผนสร้างสื่อการเรียนการสอน คือ ทำให้นักเรียนว่าควรบรรลุเนื้อหาอะไรในสื่อ
4. การจัดเนื้อหา (Organization of Content) การเรียนรู้จะง่ายขึ้นหากจะมีการจัดลำดับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นและสมเหตุสมผล
5. การจัดเตรียมการเรียนรู้ที่มีมาก่อน (Pre-Learning Preparation) บางครั้งการเรียนรู้เนื้อหาสาระหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมาก่อน ดังนั้นในการสร้างชุดการสอน ควรคำนึงถึงธรรมชาติและระดับการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม เพื่อจะจัดเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มผู้เรียน
6. อารมณ์ (Emotion) การเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับอารมณ์ และความรู้สึกของบุคคลพอ ๆ กับความสามารถทางสติปัญญา ดังนั้น ในการสร้างชุดการสอนควรตอบสนองอารมณ์ซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นสำคัญ
7. การมีส่วนร่วม (Participation) การเรียนรู้จะเกิดผลอย่างรวดเร็ว และคงทนหากนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางสติปัญญา และควรจัดเป็นเวลายาวนานกว่าการเรียนรู้โดยการฟังหรือการดู
8. การสะท้อนกลับ (Feedback) การเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นหากนักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ จึงเป็นการสร้างแรงจูงใจ
9. การเสริมแรง (Reinforcement) เมื่อนักเรียนบรรลุในการเรียนรู้เนื้อหาสาระใดแล้ว ก็จะถูกกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งการเรียนรู้ก็เป็นรางวัลที่สร้างความเชื่อมั่นและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในทางบวกแก่นักเรียน

10. การฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำ (Practice and Repetition) บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของความรู้และทักษะได้ จะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติและการทำอยู่เสมอ ซึ่งจะนำไปสู่ความคงทนในการเรียนรู้

11. การนำไปประยุกต์ใช้ (Application) ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาของการเรียนรู้ คือ การเพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคลในการประยุกต์หรือ การถ่ายโยงการเรียนรู้ คือสามารถนำไปปรับใช้กับปัญหาหรือสภาพการณ์ใหม่

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน สรุปได้ว่า แนวคิด และทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

3. ประเภทของชุดกิจกรรม

นักวิชาการหลายท่านได้จำแนกประเภทของชุดกิจกรรมไว้ตามรายละเอียด ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545, หน้า 94-97) แบ่งชุดกิจกรรมออกเป็น

3 ประเภท

1. ชุดกิจกรรมประกอบคำบรรยาย เป็นชุดกิจกรรมสำหรับผู้สอน จะใช้สอนนักเรียนเป็นกลุ่มใหญ่หรือเป็นกิจกรรมการสอนที่ต้องการปูพื้นฐานให้นักเรียนส่วนใหญ่ ได้รู้และเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ชุดกิจกรรมแบบนี้จะช่วยให้ครูผู้สอนลดการพูดให้น้อยลงและเป็นการใช้สื่อการสอนที่มีความพร้อมอยู่ในชุดกิจกรรมในการเสนอเนื้อหามากขึ้น สื่อที่ใช้อาจได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้เป็นต้น

2. ชุดกิจกรรมแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดกิจกรรมสำหรับให้นักเรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 5-7 คน โดยใช้สื่อการสอนที่บรรจุไว้ในชุดกิจกรรมแต่ละชุด มุ่งที่จะฝึกทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียน และให้นักเรียนมีโอกาสทำงานร่วมกัน ชุดกิจกรรมนี้มักจะใช้สอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียน

3. ชุดกิจกรรมแบบรายบุคคล หรือชุดกิจกรรมตามเอกัตภาพ เป็นชุดกิจกรรมสำหรับเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือ นักเรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง อาจเรียนที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ส่วนมากมักจะมุ่งให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มเติม นักเรียนสามารถจะประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ด้วยชุดกิจกรรมชนิดนี้ อาจจะทำในลักษณะของหน่วยการสอนย่อยหรือโมดูลก็ได้

ประหยัด จิระวรพงศ์ (2544, หน้า 244-245) ได้จำแนกประเภท
ชุดการสอนดังนี้

1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย ได้แก่ ชุดการสอนที่มี
จุดประสงค์ให้ครูได้ใช้ประกอบการบรรยายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้จะมีคู่มือ
อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติ
2. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ ชุดการสอนที่มุ่งเน้น
ให้ผู้เรียนเรียนในลักษณะศูนย์การเรียน หรือแก้ปัญหาแบบกลุ่มสัมพันธ์ โดยอาศัยบัตร
งานหรือ บัตรคำสั่งสำหรับการปฏิบัติของกลุ่มผู้เรียน
3. ชุดการสอนรายบุคคล ได้แก่ ชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียน
ตามศักยภาพด้วยตนเองโดยอาศัยบทเรียนสำเร็จรูป สำหรับการเรียนหรือไมคูล
4. ชุดการสอนทางไกล ได้แก่ ชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วย
ตนเองเป็นหลัก ประกอบด้วยสิ่งพิมพ์ แถบเสียง รายการวิทยุ โทรทัศน์และการสอนเสริม
ตามศูนย์การบริหารการศึกษา เช่น การชุดการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช

ชุดการสอนประเภทใดก็ตาม โดยทั่วไปแล้วควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความสะดวกในการใช้
2. มีการตรวจสอบและพัฒนาแล้ว
3. มีครบตามจำนวนนักเรียน
4. เคยทดลองใช้มาแล้วหลายครั้ง
5. สามารถยืดหยุ่นได้
6. ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล
7. ใช้สื่อการสอนหลาย ๆ อย่างที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับ

เนื้อหา

8. วัดและประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ หรือตามจุดประสงค์
การเรียนรู้

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรม ดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมประกอบ
คำบรรยาย ชุดกิจกรรมแบบกลุ่มกิจกรรม ชุดการสอนรายบุคคล ชุดการสอนทางไกล
การสร้างชุดกิจกรรมครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ยึดรูปแบบชุดกิจกรรมแบบกลุ่มกิจกรรม
สำหรับให้นักเรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 5-7 คน โดยใช้สื่อการสอน

ที่บรรจุไว้ในชุดกิจกรรมแต่ละชุด มุ่งที่จะฝึกทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียน และให้นักเรียน มีโอกาสทำงานร่วมกัน โดยครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก ในการเรียนการสอน

4. องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรม หรือชุดกิจกรรมแตกต่างกันออกไปดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545, หน้า 95) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ภายในชุดกิจกรรม สามารถจำแนกออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอนหรือนักเรียนตาม แต่ละชนิดของชุดกิจกรรม
2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำเป็นส่วนที่บอกให้นักเรียนดำเนินการเรียน หรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้
3. เนื้อหาสาระและสื่อ เป็นสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ใน ชุดกิจกรรม ตามบัตรคำที่กำหนดไว้
4. แบบประเมินผล เป็นแบบประเมินผลที่อยู่ในชุดกิจกรรมอาจจะเป็น แบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่าง เลือกราคาตอบที่ถูก จับคู่ ดูจากการทดลองหรือให้ทำ กิจกรรม เป็นต้น

กิตานันท์ มลิทอง (2543, หน้า 81) กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอน ดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอน สำหรับผู้สอนหรือผู้เรียนตาม แต่ละชนิดของชุดการสอน ภายในคู่มือจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการสอนเอาไว้อย่างละเอียด อาจจะทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้
2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำจะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียน ดำเนินการ เรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บัตรคำสั่งจะมีอยู่ในชุดการ สอนแบบกลุ่มและรายบุคคล
3. เนื้อหาบทเรียนจัดอยู่ในรูปของสไลด์ फिल्मสตริป เทปบันทึกเสียง วัสดุกราฟิกม้วน วีดิทัศน์ หนังสือบทเรียน ฯลฯ
4. กิจกรรมการสอน เป็นการให้ผู้เรียนทำรายงาน กิจกรรมที่ กำหนดให้หรือต่อจากที่เรียนไปแล้ว เพื่อความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น

5. แบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้น
เพื่อการประเมินผล

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550, หน้า 52) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม
มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. คู่มือครู เป็นคู่มือหรือแผนการสอนสำหรับผู้สอนใช้ศึกษาและ
ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดชี้แจงอย่างชัดเจน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน
การจัดการในชั้นเรียน บทบาทนักเรียน เป็นต้น ลักษณะของคู่มืออาจทำเป็นเล่ม
หรือแผ่นพับก็ได้

2. คำสั่ง หรือบัตรงาน เป็นเอกสารที่บอกให้นักเรียนประกอบ
กิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บรรจุอยู่ในชุดกิจกรรม บัตรคำสั่ง หรือบัตร
งานจะมีครบตามจำนวนกลุ่มหรือจำนวนนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำอธิบายในเรื่องที่จะ
ศึกษา คำสั่งให้นักเรียนประกอบกิจกรรม และการสรุปบทเรียน การจัดทำบัตรคำสั่งหรือ
บัตรงานส่วนใหญ่นิยมใช้กระดาษแข็งขนาด 6x8 นิ้ว

3. เนื้อหาสาระและสื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ จัดในรูปของสื่อการ
สอนที่หลากหลายอาจแบ่ง ได้เป็น 2 ประเภท

3.1 ประเภทเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร บทความ
ใบความรู้ (Fact Sheet) ของเนื้อหาเฉพาะเรื่อง บทเรียนโปรแกรม เป็นต้น

3.2 ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิ สมุดภาพ
เทปบันทึกเสียง สไลด์ (Slide) วิดิทัศน์ (Video) ซีดีรอม (CD-Rom) โปรแกรมคอมพิวเตอร์
ช่วยสอน (CAI) เป็นต้น

4. แบบประเมินผล เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดและประเมินความรู้ด้วย
ตนเองทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน อาจเป็นแบบทดสอบชนิดจับคู่เลือกตอบหรือกา
เครื่องหมายถูกผิดได้

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของชุดกิจกรรม ประกอบด้วย คู่มือครู
คำสั่ง เนื้อหาสาระ สื่อการสอน และการประเมินผล

5. หลักและขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรม

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนในการผลิตชุดกิจกรรม ไว้ดังนี้
คือ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544, หน้า 61) ได้กล่าวว่า การผลิตชุดกิจกรรมให้มีคุณภาพนั้น จะต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเสียก่อน เป็นการศึกษาความรู้พื้นฐานในการผลิตชุดการสอน องค์ประกอบชุดการสอนและแนวทางการผลิตชุดการสอนในลักษณะสื่อประสมตัวอย่างชุดการสอน ควบคู่กับขั้นตอนการผลิต เมื่อเข้าใจวิธีการแล้วเริ่มลงมือผลิต โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา ในเรื่องที่จะทำชุดการสอน นำมาแบ่งออกเป็นหน่วยย่อย มีการกำหนดเวลา กำหนดหัวข้อเรื่อง กำหนดความคิดรวบยอด
2. การวางแผนการสอน คือ การกำหนดว่าในขั้นตอนหนึ่ง ๆ จะทำกิจกรรมอะไรบ้าง และใช้สื่อชนิดใดบ้าง ซึ่งก็คือการเขียนแผนการสอนนั่นเอง และจะต้องมีอยู่ในคู่มือด้วย
3. การผลิตสื่อการสอน เป็นการผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ เพราะจะต้องใช้สื่อประสมร่วมกัน จะต้องให้มองค์ประกอบของชุดการสอนครบถ้วน คือ คู่มือครู บัตรงานต่าง ๆ เนื้อหาสาระและสื่อชนิดต่าง ๆ พร้อมทั้งแบบวัดผลประเมินผล
4. การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน ซึ่งจะเป็นขั้นสุดท้ายเพื่อประเมินผลว่า ชุดการสอนที่ผลิตขึ้นมานี้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในการผลิตชุดการสอน ถ้าดำเนินการตามขั้นตอน และวิธีการที่กล่าวมาทั้งหมด ผลที่ได้รับคือชุดการสอนที่ผลิตขึ้นมาสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนของนักเรียนได้ต่อเนื่องและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

สุรชัย จามรเนียม (2548, หน้า 25-26) กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรม ดังนี้

1. การกำหนดหัวข้อเรื่องที่ต้องการทำในรูปกิจกรรม
2. ศึกษาหลักสูตรและเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำ
3. กำหนดรูปแบบของชุดกิจกรรมเพื่อสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง
4. กำหนดจุดประสงค์ในชุดกิจกรรมนั้น ๆ
5. กำหนดสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้

6. ออกแบบกิจกรรมในเรื่องนั้น ๆ โดยคำนึงถึงตัวนักเรียนเป็นหลัก ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ฯลฯ

7. จัดทำใบงานหรือแบบฝึกหัดที่ใช้ในชุดกิจกรรม เพื่อเป็นการฝึกฝนและตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน

8. กำหนดรูปแบบการประเมินผล โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ อาจอยู่ในรูปแบบทดสอบ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การประเมินจากรายงานหรือชิ้นงาน

สรุปได้ว่าขั้นตอนในการผลิตชุดกิจกรรม จะต้องแบ่งเนื้อหาย่อยตามจุดประสงค์ กำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล การเลือกสื่อที่เหมาะสม ทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ปรับปรุงจนได้คุณภาพ เพื่อผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

6. การใช้ชุดกิจกรรม

ขั้นตอนในการใช้ชุดกิจกรรม มีดังนี้

สุทธิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550, หน้า 56) กล่าวว่า การใช้ชุดกิจกรรมจะใช้ตามประเภทและจุดประสงค์ที่ทำขึ้นมีขั้นตอนโดยสรุป ดังนี้

1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ให้นักเรียนได้ทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน อาจใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที และควรเฉลยผลการทดสอบ ให้นักเรียนแต่ละคนทราบพื้นฐานความรู้ของตน

2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้

3. ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องชี้แจงหรืออธิบาย ให้นักเรียนเข้าใจอย่างละเอียดทุกขั้นตอนก่อนลงมือทำกิจกรรม

4. ขั้นสรุปบทเรียน ผู้สอนนำสรุปบทเรียน ซึ่งอาจทำได้โดยการถามหรือให้นักเรียนสรุปความเข้าใจหรือสาระที่ได้จากการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนมีความคิดรวบยอดตามหลักการที่กำหนด

5. ประเมินผลการเรียน โดยการทำข้อสอบหลังเรียน เพื่อประเมินดูว่า นักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนในกรณีที่ยังไม่ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดข้อใดข้อหนึ่ง

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรม มีขั้นตอนการใช้ตามลำดับดังนี้ ขั้นทดสอบก่อนเรียน
 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นสรุปบทเรียน ขั้นประเมินผล
 การเรียน

7. ลักษณะของชุดกิจกรรมที่ดี

ในการสร้างชุดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีองค์ประกอบหลายประการ
 ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของชุดกิจกรรมที่ดีไว้ ดังนี้

ดวงเดือน อ่อนน้อม และคณะ (2536, หน้า 37, อ้างถึงใน พิมพ์มล
 แสนนาม, 2553, หน้า 59) ได้เสนอแนะลักษณะของชุดกิจกรรมที่ดี ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมที่ดี ควรมีความชัดเจนทั้งคำสั่งและวิธีทำ คำสั่งหรือ
 ตัวอย่างไม่ควรยาวจนเกินไป เพราะจะทำให้เข้าใจยาก ควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับ
 ผู้ใช้ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง
2. ควรมีความหมายต่อผู้เรียน และตรงตามจุดมุ่งหมายของ การฝึก
 ลงทุนน้อยใช้ได้นาน และทันสมัยอยู่เสมอ
3. ภาษาและภาพที่ใช้ในชุดกิจกรรมฝึก ควรเหมาะสมกับวัย และ
 พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน
4. ชุดกิจกรรมที่ดี ควรแยกฝึกเป็นเรื่องๆ แต่ละเรื่องไม่ควรยาวเกินไป
 แต่ควรมีกิจกรรม เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ และไม่เบื่อหน่ายในการทำ และเพื่อ
 ฝึกทักษะใดทักษะหนึ่ง จนเกิดความชำนาญ
5. ชุดกิจกรรมที่ดี ควรมีทั้งที่กำหนดคำตอบให้และแบบให้ตอบ
 โดยเสรีการเลือกใช้คำข้อความหรือรูปภาพในชุดการฝึกหัด ควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคย
 และตรงกับความสนใจของนักเรียน เพื่อว่าชุดการฝึกที่สร้างขึ้นจะได้ก่อให้เกิดความ
 เพลิดเพลินและความพอใจแก่ผู้ใช้ซึ่งตรงกับหลักการเรียนรู้ที่ว่าเด็กมักจะเรียนรู้ได้เร็ว
 ในการกระทำที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ
6. ชุดกิจกรรมที่ดี ควรเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ศึกษาได้ด้วยตนเอง
 ให้รู้จักค้นคว้ารวบรวมสิ่งที่พบเห็นบ่อยๆ หรือที่ตัวเองใช้ จะทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องนั้นๆ
 มากยิ่งขึ้น และจะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง มีหลักเกณฑ์และ
 มองเห็นว่าสิ่งที่เขาได้ฝึกฝนนั้นมีความหมายต่อเขาตลอดไป
7. ควรมีผลตอบสนองของความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนแต่ละคน
 มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความต้องการ ความสนใจ ความพร้อม ระดับ

สติปัญญาและประสบการณ์ ฉะนั้น การจัดทำชุดการฝึกหัดแต่ละเรื่องควรจัดให้มากพอ และมีทุกระดับตั้งแต่ง่าย ปานกลาง จนถึงระดับค่อนข้างยาก เพื่อที่ว่าทั้งเด็กเก่ง ปานกลาง และเด็กอ่อนจะได้ทำได้ตามความสามารถ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กทุกคนได้ประสบความสำเร็จ ในการทำชุดการฝึกหัด

8. ควรเร้าความสนใจของนักเรียนตั้งแต่กิจกรรมแรกจนถึงกิจกรรม
สุดท้าย

9. ควรได้การปรับปรุงควบคู่ไปกับหนังสือแบบเรียน และควรใช้ได้ดี
ทั้งในและนอกห้องเรียน

10. ควรเป็นชุดการฝึกที่สามารถประเมินและจำแนกความเจริญ
งอกงามของเด็กได้

River (1968, pp.97-105, อ้างถึงใน พิมพ์มิลล์ แสนนาม, 2553,
หน้า 60) กล่าวถึงลักษณะของชุดการที่ดีไว้ ดังนี้

1. ต้องมีการฝึกนักเรียนมากพอสมควรในเรื่องหนึ่งๆ ก่อนที่จะมี
การฝึกเรื่องอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ทำขึ้นเพื่อการสอนมิใช่ทำขึ้นเพื่อการสอบ

2. แต่ละบทฝึก ควรใช้แบบประโยคเพียงหนึ่งแบบเท่านั้น

3. ฝึกโครงสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว

4. ประโยคและคำศัพท์ควรเป็นแบบที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน

ที่นักเรียนรู้จักดีแล้ว

5. ชุดการฝึกควรให้นักเรียนใช้ความคิด

6. ชุดการฝึกควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

7. ควรฝึกให้นักเรียนสามารถใช้สิ่งที่เรียนไปแล้ว นำไปใช้

ชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่าชุดกิจกรรมที่ดี ควรมีลักษณะเป็นชุดการฝึกที่มีข้อความเนื้อหา
เดียวและมีความชัดเจนใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัย เกี่ยวข้องกับบทเรียน และ
ดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้ความรู้ลึกที่ท้าทายความสามารถ และใช้เวลาในการฝึก
ไม่นานเกินไป

8. ประโยชน์ของชุดกิจกรรม

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรม ดังนี้

สมจิต สวธนไพบูลย์ (2535, หน้า 39 อ้างถึงใน พิมพิมล แสนนาม, 2553, หน้า 60) ได้กล่าวถึงข้อดีของชุดการฝึกหัดด้วยตนเองไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองตามอัตรา ตามความสามารถของแต่ละคน
2. ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู
3. ช่วยเสนอซ่อมเสริมให้นักเรียนที่เรียนไม่ทัน
4. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่าน
5. ช่วยไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายจากการเรียนที่ครูต้องทบทวนซ้ำซาก
6. สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่จำเป็นต้องเรียนให้พร้อมกัน
7. นักเรียนตอบผิดไม่มีผู้เยาะเย้ย
8. นักเรียนไม่ต้องคอยฟังการสอนของครู
9. ช่วยลดภาระของครูในการสอน
10. ช่วยประหยัดรายจ่ายอุปกรณ์ที่มีนักเรียนจำนวนมาก
11. ผู้เรียนจะเรียนเมื่อใดก็ได้ ไม่ต้องคอยฟังครูสอน
12. การเรียนไม่จำกัดเวลาสถานที่
13. ช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบของผู้เรียน

Petty (1968, pp.469-476, อ้างถึงใน พิมพิมล แสนนาม, 2553, หน้า 61) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะชุดการฝึกเป็นสิ่งจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ
2. ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษา ชุดการฝึกฝนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะการใช้ภาษาดีขึ้น แต่ต้องอาศัยการส่งเสริม และความเอาใจใส่จากผู้สอน
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างกัน ให้เด็กทำชุดการฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จด้านจิตใจมากขึ้น

4. ชุดการฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน โดยกระทำ ดังนี้
  - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากนักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ แล้ว
  - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
  - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
5. ชุดการฝึกที่ใช้จะเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง

6. ชุดการฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม นักเรียนสามารถเก็บรักษาไว้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
7. การให้นักเรียนทำชุดกิจกรรม ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นได้ทันที
8. ชุดกิจกรรม ที่จัดขึ้นนอกจากที่อยู่ในหนังสือเรียน จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนเต็มที่
9. ชุดกิจกรรม ที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่จะต้องเตรียมชุดการฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกชุดการฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีโอกาสฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่มากขึ้น
10. ชุดกิจกรรม ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอน ลงทุนต่ำกว่าที่พิมพ์ในกระดาษไขทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและเป็นระเบียบ

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมเป็นสื่อการเรียนที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนและให้ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้มีการศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยการปฏิบัติด้วยตนเอง และฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น ชุดกิจกรรมฝึกการอ่านเชิงวิเคราะห์ จึงเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสมกับการนำมาใช้ฝึกการอ่านเชิงวิเคราะห์เพราะจะช่วยทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ดีขึ้น ชำนาญมากขึ้นอันจะนำไปสู่ทักษะการอ่านที่สูงขึ้นในอนาคต

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้หลายท่าน ดังนี้

ชูดิมา เทียงคำ (2547, หน้า 19) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึงทัศนคติหรือระดับความพึงพอใจ ของบุคคลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้น ๆ โดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับ ระดับความพึงพอใจ จะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้น ๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้

นิตยา แก้วชื่นชัย (2549, หน้า 44) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องดำเนินกิจกรรมนั้นให้บรรลุผล

สมลักษณ์ สุวรรณวงศ์ (2550, หน้า 36) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก

ทิพย์วรรณ ศรีปรีชา (2550, หน้า 56) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นการให้ค่าความรู้สึกของมนุษย์ มีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อมค่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึก ดีเลว พอใจไม่พอใจ สนใจไม่สนใจ เป็นต้น

สรุปความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่แต่ละบุคคลแสดงออกถึงความยินดีจากการใช้ผลิตภัณฑ์หรือ การบริโภคสินค้า ซึ่งคุณค่าหรือประโยชน์ที่ได้รับนั้นเท่ากับหรือสูงกว่าระดับความคาดหวัง ของคน ๆ นั้น ในทางตรงข้ามผลจากการใช้สินค้าหรือการได้รับบริการนั้นต่ำกว่าความคาดหวังของบุคคลนั้นย่อมจะเกิดความไม่พอใจ

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

Maslow (1968, pp.69–80 อ้างถึงใน สโรชชล เจริญใจ, 2549, หน้า 70–72) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษเป็นผู้วางรากฐานจิตวิทยามนุษยนิยม เขาได้พัฒนาทฤษฎีแรงจูงใจ ซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบการศึกษาเป็นอันมาก ทฤษฎีของเขามีพื้นฐานอยู่บนความคิดที่ว่า การตอบสนองแรงขับเป็นหลักการเพียงอันเดียวที่มีความสำคัญที่สุดซึ่งอยู่เบื้องหลัง

พฤติกรรมของมนุษย์ เขาได้สร้างทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นตอน ซึ่งมีอยู่ 5 ประการ คือ

1. มนุษย์มีความต้องการตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด トラบใดที่ยังมีชีวิตอยู่
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะไม่เป็นแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมนั้นอีกต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นจึงจะมีอิทธิพลจูงใจต่อไป
3. ความต้องการของคนซ้ำซ้อนกัน บางทีความต้องการหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว ยังไม่สิ้นสุดก็เกิดความต้องการด้านอื่นขึ้นอีก
4. ความต้องการของคนมีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากต่ำไปสูงตามลำดับความสำคัญในเมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการขั้นสูงก็จะตามมา
5. ความต้องการเป็นตัวตนที่แท้จริงของตนเอง

Maslow แบ่งลำดับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เรียกว่า Hierachy of Needs มี 5 ลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย และการพักผ่อน เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (security or Safety Needs) เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองให้พ้นจากอันตรายหรือถูกแย่งชิงสิ่งของที่เป็นเจ้าของ

ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคม (Social or Belongingness Needs) เป็นความต้องการที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่นและมีสถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem or Status Needs) เป็นความต้องการมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะเข้าใจและรู้จักตนเอง หรือความต้องการประจักษ์ในตนเอง (Self- Realition) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ที่อยากจะทำอะไรให้สำเร็จตามความนึกคิดของตนเองธอร์นไดค์ (Thorndike) (ทีศนา แชมมณี, 2552, หน้า 51) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ บุคคลจะมีการลองผิดลองถูก (Trial and Error) ปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะพบรูปแบบการตอบสนองที่สามารถให้ผลที่พึงพอใจมากที่สุด เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้ว บุคคลจะ

ใช้รูปแบบการตอบสนองที่เหมาะสมเพียงรูปแบบเดียวและจะพยายามใช้รูปแบบนั้น
เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าในการเรียนรู้ต่อไปเรื่อย ๆ ธอร์นไคค์ ได้กำหนดกฎแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี
ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ
ด้วยความเข้าใจ จะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวรถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ การเรียนรู้
จะไม่คงทนถาวรและในที่สุด อาจลืมได้

3. กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) การเรียนรู้เกิดจาก
การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้น หากได้
มีการนำไปใช้บ่อย หากไม่นำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้

4. กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผล
ที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ จะไม่อยากเรียนรู้ ดังนั้น
การได้รับผลที่พึงพอใจ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

3. คุณลักษณะของเครื่องมือวัดความพึงพอใจ

ในการสร้างเครื่องมือ เพื่อใช้ประเมินความพึงพอใจในการทำงานของคนนั้น
ต้องศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ทองสุข วงศ์ทิพย์ (2549, หน้า 45) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของ
เครื่องมือหรือแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความถูกต้อง แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการทำงานจะต้อง
วัดสิ่งที่มีมุ่งหมายจะวัดคำถามต่าง ๆ จะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูง

2. ความเชื่อถือได้ แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานจะต้อง
ให้ผลลัพธ์ที่แน่นอนและจะมีคำถามหลายข้อที่วัดแต่ละลักษณะของความพึงพอใจ
ในการทำงาน

3. เนื้อหาแบบสอบถามความพึงพอใจในการทาน จะต้องระบุปัจจัยที่
กระทบต่อชีวิตการทำงานและควรมีประสิทธิภาพขององค์กร

4. ภาษา คำถามที่ใช้จะต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ และใช้ได้กับองค์กร
หลายประเภท

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า คุณลักษณะของเครื่องมือวัด ความพึงพอใจ จะต้องใช้คำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการจะวัดและคำถามของแบบสอบถาม ความพึงพอใจนั้นต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

4. ประโยชน์ของความพึงพอใจ

Katz and Others (อ้างถึงใน สโรชบล เจริญใจ, 2549, หน้า 78-79)

ได้ให้คำอธิบายแบบแผนการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะ เพื่อตอบสนองของความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

1. สภาวะทางสังคมและจิตใจซึ่งจะก่อให้เกิด
2. ความต้องการและจำเป็นของบุคคล และเกิดมี
3. ความคาดหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งข่าวสารอื่น ๆ แล้วนำไปสู่
4. การเปิดรับสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ กัน อันก่อให้เกิดผลคือ
5. การได้รับความพึงพอใจที่ต้องการและ
6. ผลอื่น ๆ ที่ตามมาซึ่งอาจจะไม่ใช่ผลที่ตั้งเจตนาไว้ก็ได้

จากองค์ประกอบต่าง ๆ ข้างต้นทำให้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับสังคมที่มีบทบาทในการกำหนดความต้องการและความพึงพอใจของบุคคลได้ว่า

1. บุคคลได้รับแรงดัน ความตึงเครียด ความขัดแย้งทางสังคมทำให้บุคคลต้องการผ่อนคลายแรงกดดันต่าง ๆ
2. สถานการณ์ทางสังคมเป็นตัวสร้างปัจเจกบุคคลต้องตระหนักในปัญหา จึงมีความต้องการที่จะแสวงหาข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ
3. โอกาสที่ปัจเจกบุคคลจะได้รับการตอบสนองของความพึงพอใจตามความต้องการ จากสถานการณ์ทางสังคมมีน้อยมากดังนั้นสื่อจะเป็นตัวเสริมหรือทดแทนบริการต่าง ๆ ที่ขาดหายไปจากสังคม
4. การบริโภคข่าวสารจากสื่อทำให้สอดคล้องกับค่านิยม การเป็นสมาชิกและการเสริมสร้างความเชื่อของสังคม
5. สถานการณ์ทางสังคมจัดขอบเขตของความคาดหวัง

ความคล้ายคลึงกัน การเปิดรับสื่อจะเป็นตัวสนับสนุนการเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมของกลุ่ม ในสังคมโดยแนวความคิดนี้ สามารถอธิบายได้ว่า สภาวะทางสังคมและจิตใจซึ่งก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นที่แตกต่างกันออกไปของบุคคล และเกิดมีความคาดหวังหรือการคาดคะเนความพอใจที่ได้จากสื่อหรือแหล่งข่าวสารอื่น ๆ แล้วนำไปสู่การเปิดรับสื่อหรือแหล่งข่าวสารอื่น ๆ ในรูปแบบและโอกาสที่มีความแตกต่างกันออกไปยังผลที่ตามมาคือ

การได้รับความพอใจตามที่ต้องการและผลอื่น ๆ ที่อาจไม่ใช่ผลดังที่มุ่งหวังไว้ ทั้งหมดนี้เป็น
 ธรรมชาติที่อยู่เบื้องหลังการพิจารณาตรวจสอบถึงเรื่อง “การใช้ชุดกิจกรรมและความพึงพอใจ”
 ตามแบบจำลองของแคทซ์ (Katz) และคนอื่น ๆ ดังนั้นทฤษฎีหรือแบบจำลองนี้จึงเป็นการ
 อธิบายพฤติกรรมของการใช้ชุดกิจกรรมว่า มีความสัมพันธ์กับความต้องการของมนุษย์
 และการสนองความพึงพอใจของมนุษย์ จึงอาจกล่าวได้ว่า บุคคลสามารถอธิบายถึง
 ความสนใจหรือแรงจูงใจของตนเองในเรื่องต่าง ๆ ได้ต้องพิจารณาถึงความเกี่ยวข้อง
 และความแตกต่าง ระหว่างทฤษฎีนี้กับแบบอย่างในการดำรงชีวิตของหมู่คณะหรือคน
 ส่วนใหญ่ในสังคม

จากข้อความข้างต้น ประโยชน์ของความพึงพอใจเป็นการตอบสนองในด้าน
 ความพอใจและไม่พอใจต่อสื่อที่นำมาให้บริการต่าง ๆ สภาวะทางสังคมและจิตใจซึ่ง
 ก่อให้เกิดความต้องการ ความจำเป็นที่แตกต่างกันออกไปของบุคคล และเกิดมีความ
 คาดหวังหรือการคาดคะเนความพอใจ ที่ได้จากสื่อหรือแหล่งข่าวสารอื่น ๆ แล้วนำไปสู่
 การเปิดรับสื่อหรือแหล่งข่าวสารอื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
 ที่เกี่ยวข้องสรุปได้ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ฉันทนา การสะอาด (2547, หน้า 90-96) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึก
 ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
 ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสารคาม
 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 44 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วย แบบฝึกทักษะ
 การอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเชิง
 วิเคราะห์ มีประสิทธิภาพ 88.14/80.91 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อน
 เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการวิเคราะห์
 ข้อมูลข่าวสารด้านทักษะการฟังได้

สาธิตา รอดทอง (2548, หน้า 104-107) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยการใช้นิทานเพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศาลเจ้า (หัวานุกูลวิทยา) กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการ ด้านการอ่าน เชิงวิเคราะห์ระหว่างเรียนสูงขึ้นตามลำดับ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การอ่าน เชิงวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัจฉริยา คุณคำ (2548, หน้า 66-68) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะ การอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ชุดฝึกทักษะมี ประสิทธิภาพ 91.56 / 90.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

กมลรัตน์ เทพิน (2549, หน้า 78) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรม ฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ตามกระบวนการแลกเปลี่ยนบทบาท สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 81.34 / 78.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าร้อยละ 70 ความสนใจในการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

อัมพร วงวาศ (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ โดยใช้สาระจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพยุหะภูมิวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ผลการพัฒนาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้สาระจากหนังสือพิมพ์รายวัน อยู่ในระดับมากที่สุด

สุรัตน์ จรัสแผ้ว (2549, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมฝึกการคิด วิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนกุศลแสนช่างคเชนทร์ จำนวน 13 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังจากใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า

การฝึกวิเคราะห์อย่างต่อเนื่องในกระบวนการเรียนการสอน การมีปฏิสัมพันธ์และการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาด้านการคิดและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ประครองแก้ว ภูวงษ์ (2550, หน้า 139) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนผังความคิดกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิ๊กซอ ผลการวิจัย พบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดและการเรียนแบบจิ๊กซอ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.24 / 84.62 และ 87.34 / 82.40 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.64 และ 0.58 ตามลำดับ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ด้านการอ่านสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบจิ๊กซอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .015 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดและแบบจิ๊กซอ อยู่ในระดับมาก

ประทีป ยอดเกต (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 85.04 / 81.33 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุไรวรรณ บุญล้อม (2550, หน้า 71) ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะมีประสิทธิภาพ 88.30 / 84.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

พิมพิมล แสนนาม (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 81.19/82.86) 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม

ฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 3) นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจในการเรียนในระดับมากที่สุด

อรทัย เรืองบุญ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) กิจกรรมการเรียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 86/80.83 2) กิจกรรมการเรียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.68 3) นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

มาลีรัตน์ โกษาแสง (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า 1) ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 81.01/82.83 2) ความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 3) เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Lawrey (1987, p.817A อ้างถึงใน มาลีรัตน์ โกษาแสง, 2554, หน้า 65) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนเกรด 1-3 จำนวน 87 คน ผลการศึกษา พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะมีคะแนนการทดสอบหลังการทำแบบฝึกหัดมากกว่าคะแนนก่อนทำแบบฝึกหัด และนักเรียนทำข้อสอบหลังจากฝึกทักษะได้ถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 89.80 นั่นคือ ชุดฝึกทักษะเป็นเครื่องมือในการให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

Lumpkin (1991, Abstract) ได้ศึกษาผลการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์ ที่มีต่อความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนใน เนื้อหาวิชาสังคมของนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ที่ไม่ แตกต่างกัน นักเรียนเกรด 5 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนเกรด 6 ที่เป็นกลุ่มทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ไม่แตกต่างกัน

Hunt (2002, p.51) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการอ่านการคิด วิเคราะห์และคิดวิจารณ์ : เทคนิคโครงสร้างการวิเคราะห์ของนิสิตปริญญาตรีใน มหาวิทยาลัย Kansas State การศึกษาใช้โครงสร้างที่มีความแตกต่างในการวิเคราะห์หา สาเหตุเกี่ยวกับการอ่านการคิดวิเคราะห์และการคิดวิจารณ์ในชั้นเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยจะถูกกำหนดความสามารถที่ได้รับ ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านรูปเนื้อหา แบบทดสอบทักษะการอ่านการคิดวิเคราะห์และ การคิดอย่างมีวิจารณ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการด้าน การอ่านการคิดวิเคราะห์และการคิดวิจารณ์จะไม่เกิดขึ้นถ้ามีความเป็นชั้นเรียนมาก เกินไป นิสิตต้องการความเป็นพิเศษเกี่ยวกับการอ่านการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมี วิจารณ์อันจะสามารถส่งผลให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง มีความรอบคอบมีเหตุผลในการพิสูจน์ ข้อเท็จ ข้อจริงได้ถูกต้องมากขึ้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการใช้ ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ข้างต้น พอสรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถ ด้านการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ควรจะใช้ชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ มีกิจกรรม ฝึกทักษะที่หลากหลายรูปแบบเพื่อเป็นการเร้าความสนใจและเป็นการทำท่ายความสามารถ ของผู้เรียน ให้มีการบูรณาการ การเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้โดยการปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน เปิดโอกาสผู้เรียนได้ศึกษา และปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรม ซึ่งสามารถฝึกได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึก ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่าน เชิงวิเคราะห์และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงขึ้นได้ ซึ่งชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์เป็นสื่อ

การเรียนรู้ที่ดี สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนทำให้
ผู้เรียนเกิดความสุขสนทนทาน อยากเรียนรู้ เกิดความประทับใจในการเรียนรู้และเป็นการ
พัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ให้สูงขึ้นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร